

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, elokuun 23 - Wed. Aug. 23, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No. 33 45 cents

Start-neuvotteluissa ei edistystä

GENEVE, Sveitsi-Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton viranomaiset ilmoittivat äskettäin maiden välisten strategisten ydinaseiden rajoittamista koskevien Start-neuvottelujen 11. kierroksen päättyneen lähes tuloksettomana.

"Valitettavasti tärkeimpiin kiistakohtiin ei löydetty ratkaisua," Neuvostoliiton pääneuvottelija Juri Nazarkin totesi lehdistötilaisuudessa Genevessä.

Yhdysvaltain valtuuskunnan johtaja Richard Burt on myöntänyt, että suurimpia erimielisyyksiä on ehkä ratkottava maiden välisessä huipukokouksessa.

Supervallat pyrkivät vähentämään pitkän matkan ydinaseita puoleen nykyisestä 6,000 ydinkärjellä varustetusta aseesta. Erimielisyyksiä mailla on ollut muun muassa siitä, pitäisikö mereltä laukaistavia risteilyohjuksia rajoittaa ja tulisiko avaruustukikohtiin perustuvien puolustusohjelmien rajoitus sopimus liittää Start-sopimukseen. Nazarkinin mukaan nimen-

omaan avaruushjelmien osalta mielipiteet eroavat niin ratkaisevasti, ettei sopimusluonnoksen niitä koskeissa kohdissa edetty laisinkaan.

Nazarkin toisti Neuvostoliiton kannan olevan, että Start-sopimus on mahdollinen vain, jos maat noudattavat tiukasti vuodelta 1972 peräisin olevaa ohjustentorjuntasopimusta. Neuvostoliiton mukaan ohjustentorjuntasopimus sulkee pois Yhdysvaltain niin sanotun tähtien sota-ohjelman eli SDI:n.

Nazarkinin mukaan mereltä laukaistavat risteilyohjukset ovat silti kuumien kiistakysymys Start-neuvotteluissa. Yhdysvallat on sitä mieltä, että näitä sukellusveneisiin sijoitettuja ohjuksia on mahdollon rajoittaa.

Molemmat maat toivovat tulevan ulkoministeritaapaamisen jouduttavan myös Start-neuvotteluja. Eduard Shevardnadze ja James Baker tapaavat syyskuussa, ja Start-neuvottelujen 12. kierros aloitetaan 25. syyskuuta.

Neuvostolehti julkaisi maailmansodanaikaisen etupiirisopimuksen

Neuvostoliittolainen lehti Argumenti i Fakti julkaisi äskettäin Neuvostoliiton ja natsi-Saksan vuonna 1939 solmiman salaisen sopimuksen etupiirijaoista. Aiemmin sopimusteksti on Neuvostoliitossa tietävästi julkistettu vain Virossa.

Argumenti i Fakti julkisti valokopioita Länsi-Saksan ulkoministeriön hallussa olevista sopimusteksteistä. Neuvostoliitossa on aiemmin esitetty epäilyksiä salaisen sopimuksen olemassaolosta, ja presidentti Mihail Gorbatsšov kertoi viime keväänä, ettei sopimustekstiä ole löytynyt Neu-

vostoliiton arkistoista. Virolaisten aloitteesta Neuvostoliiton parlamentti asetti komitean tutkimaan sopimus kysymystä. Komitean selontekoa ei ole toistaiseksi julkaistu.

Neuvostoliiton ja Saksan ulkoministerit V. Molotov ja J. von Ribbentrop solmivat 23. elokuuta 1939 maitten välisen hyökkäämättömyyssopimuksen. Sopimukseen liittyvässä salaisessa lisäpöytäkirjassa sovittiin etupiirijaoista Itä-Euroopassa ja Baltiassa. Lisäpöytäkirjan mukaan muun muassa Suomi olisi kuulunut Neuvostoliiton etupiiriin.

Tuleva pääministeri Tadeusz Mazowiecki (vas.) ja solidaarisuusliikkeen johtaja Lech Walesa juhlivat uusinta voittoa Gdanskinkirkon ulkopuolella.

Ei-kommunistinen päätoimittaja ja solidaarisuus-aktivisti

Tadeusz Mazowiecki Puolan pääministeriksi

VARSOVA, Puola - Puolan johtaja, kenraali Wojciech Jaruzeński nimitti äskettäin solidaarisuus-liikkeen aktivistin Tadeusz Mazowieckin Puolan ensimmäiseksi ei-kommunistiseksi pääministeriksi 40 vuoteen.

Valinta oli odotettu, sillä Puolan kommunistinen puolue ei enää voinut olla huomioimatta solidaarisuusliikettä sen voitettua kesäkuuisissa vaaleissa Puolan parlamentissa kaikki mahdolliset oppositiolle vapaana olleet paikat sekä yhtä lukuun ottamatta myös kaikki paikat uudessa senaatissa.

Mazowieckin nimitys oli jälleen uusi voitto solidaarisuusliikkeelle sen jälkeen, kun liike aloitti maanlaajuisen lakkojen sarjan taloudellista kurjuutta vastaan. Lakot johtivat liikkeen laillistamiseen, neuvotteluihin kommunistisen puolueen kanssa sekä kesäkuusiin vaaleihin.

Uudella pääministerillä ei kuitenkaan ole edessään ongelmaton kausi, sillä Puolan taloudelliset ongelmat ovat todella suuret.

Mazowiecki totesikin valintansa jälkeen, ettei mitään ihmelääkettä talouden kohen- tamiseksi ole olemassa. "Tämä ei tule olemaan helppoa, mutta mahdollista kylläkin," hän totesi arvioidessaan mahdollisuuksiaan leipäjonon lyhentämisessä.

Politiikan asiantuntijoiden arvioiden mukaan juuri tehtävän vaikeus sai solidaarisuusliikkeen johtajan Lech Walesan kieltäytymään pääministerin paikasta ja ehdottamaan sijalleen Mazowieckiä.

Puolan puolustusministeriö sekä sisäministeriö jäänevät kuitenkin uudessakin hallituksessa kommunistisen puolueen jäsenten käsiin ja tämä on herättänyt epäilyksiä uudistusten toteutusmahdolli-

suuksista.

Tadeusz Mazowiecki, 62, on solidaarisuusliikkeen viikottaisen sanomalehden päätoimittaja ja hän on ollut Walesan läheinen neuvonantaja sitten liikkeen perustamisanjankohdasta, vuodesta 1980 lähtien.

Hän oli vuoden pidätettynä sotatilan julistamisen jälkeen vuonna 1981. Liikkeen sanomalehti lakkautettiin tuolloin lain perusteella, mutta Mazowiecki aloitti sen toiminnan uudelleen viime keväänä.

Tavallisilla puolalaisilla riittää enää hyvin vähän uskoa siihen, että edes vaihtunut johto kykenisi nostamaan maan taloudellisesta ahdingosta varsinkin kun kommunistinen puolue todennäköisesti saa edelleen pitää sisäpolitiikan johdon käsissä.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 8 - 10

- Scenes from FinnFest USA '89
- Speaking of some medieval cities...
- Letter to My Grandparents
- Researcher on the trail of a killer

Sisäsivuilla:

- Batman-kuume valloillaan sivu 2
- Kokkosen sävellystaidetta NYC:ssä sivu 4
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

A special offer for new subscribers!

Three months for five bucks! Whether you read Finnish or English, *Raivaja* will keep you in touch with your roots, current Finnish American activities and events in Finland. Subscribe now!

Name _____

Address _____

Note: This offer is limited to new subscribers only and expires on September 30, 1989. Regular rates are \$20.00 a year, \$13.00 for six months, and \$9.00 for three months. *Raivaja*, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

NOW haluaa oman puolueen

Kansallinen naisjärjestö National Organization for Women (NOW) on kiitettävällä tavalla kannustanut amerikkalaisia naisia viimeisten 20 vuoden aikana heidän taistellessaan tasavertaisuuden puolesta.

Viime vuosien hiljaiselon jälkeen järjestön toiminta on saanut ikään kuin uutta tuulta purjeisiin sillä seurauksella, että heinäkuun lopulla pidettyyn vuosikokoukseen saapui odotettua yli kaksinkertainen osanottajajoukko edustaen lähes jokaista osavaltiota. Suurinpana syynä tähän innostukseen voidaan pitää korkeimman oikeuden päätöstä Webster-oikeusjutussa, mikä antaa osavaltioitten oikeuslaitoksille aikaisempaa suuremmat valtuudet päättää aborteista.

NOW:n presidentti Molly Yard on ehdottanut uuden, naisten oikeuksia ajavan puolueen perustamista. Hän sanoo naisten saaneen tarpeeksenä sekä demokraattisen että republikaanisen puolueen tavasta huomioida - tai paremminkin olla huomioimatta - naisia ja heitä koskevia asioita.

Edistystä tuskin tulee tapahtumaan sillä, että NOW tai naiset ryhtyvät ajamaan yhden asian politiikkaa. Päinvastoin. Seuraukset tulevat olemaan nykyistäkin negatiivisemmat, sillä naisten ajavia asioita voidaan vähätellä leimaamalla ne "vain naisten asioiksi" kummankaan pääpuolen niitä huomioimatta.

Kolmas puolue ei ole suinkaan uusi idea amerikkalaisessa yhteiskunnassa. Historia kuitenkin pystyy kertomaan, että kolmannella puolueella ei ole ollut mahdollisuuksia edes silloin kuin kysymyksessä on ollut melko laajankin poliittisen spektrum ajaminen.

NOW toimii oikein ajaessaan naisten asioita ja auttaessaan naisia tasavertaisuustaistelussaan. Feminismi on vielä tänäänkin, 1980-luvun Yhdysvalloissa niin paha sana monien mielissä, että naisilla ei ole varaa eristäytyä omaksi ryhmäkseen. Heidän tulee jatkaa nykyistä taisteluaan valtaamalla yhä uusia aloja ja asemia yhteiskunnassamme ja siten saada aikaan muutos sen rakenteessa.

Tämä kesä Yhdysvalloissa on Pelkkää Batmania!

1960-lukulainen Batman oli vähän idiootti

Eikä edes kovin vähän. Sen ideahan oli pilkata sarjakuvien zip-, biff-, pow- ja wroommm-maailmaa.

Ohjaaja Tim Burtonin uusi, kokopitkä Batman-elokuva taas on psykoottinen, musta, ahdistunut, macho. Se on järäyttävän synkkä, päällekkäypä - ja tavattoman hauska.

Lepakkomies on tämän kesän valtava ykköshitti Yhdysvalloissa.

Batman-t-paidat maksavat kuudesta dollarista ylöspäin, Batman-rintamerkin saa jo taalalla.

New Yorkin katukuvassa vaikuttaa ajoittain lähinnä siitä, kuin koko kaupunki olisi vapaaehtoisesti valjastanut itsensä Batman-elokuvan myyntiööhön.

Musta Batman

Tim Burtonin aikaisempi ykkösmeriitti oli kuolleitten hirttoitten Beetlejuice -naamaiselokuva.

Burton päätti viedä uuden Batmanin snogensa mukaan "pimeälle puolelle, mustaan melodraamaan, mutta absurdin huumorin lisäeduin varustettuna". Tulos ei sovellu pienille lapsille.

Elokuvan Batman on lähempänä alkuperäisessä Detective Comics -sarjakuvalehdessä julkaistua 1930-luvun Batmania. Tämä lähinnä psykoottinen kostaja-Batmanhan hyydytti rikollisten veren toisin kuin television Batman, jolle roistot nauravat hysteerisesti.

- Kerro kaikille ystäville: minä olen yö, uusi Batman sanoo vakavasti pahoinpitelämälleen rikolliselle.

Batmanin uudelleen löytämisellä Burton on löytänyt itsensä läpi paremmin kuin saattoi toivoakaan. Batman on piessyt kaksi muuta samaan sarjaan kuuluvaa uutta huippua, Indiana Jonesin ja Viimeisen Ristiretken sekä Ghostbusters II:n.

Batman on murskannut ennätysä kesäkuun 23. päivän ensi-iltansa jälkeen. Se on tienannut neljä kertaa enemmän kuin Indiana Jones.

Jack Nicholson Oscarin ovella

Lontoossa filmattu Batman antaa synkkää tulevaisuudenkuvaa Gotham Citystä, jota rikollisuus ja korruptio hallit-

see. Mutta Burton ei pyöritä mitään teemaa tai edes henkilöahmoa Batmanissa niin pitkään, että siitä annettaisiin "syvää" kuvaa. Batman on vain otettava vastaan.

Juuritämä "pinnallisuus" avaa tilan sivuosan Jokeria näyttelevän Jack Nicholsonin mahtavalle showlle. Nicholson pyörittää ensiesiintymistään saakka elokuvaa aivan miten tahtoo.

- Onko maailmassa mitään mitä et pystyisi tekemään, Jack Napiers -nimistä rikollista näyttelevän Nicholsonin tyttöystävä kujeuttaa alussa Nicholsonille, tämän leikittellessä laiskasti korttipakan kanssa. Nicholson kääntää päätään 45 astetta ja tuha-

taa.

Nicholson nousee ja menee peilin eteen tarkastamaan äärimmäisen tyylikästä vaatetustaan, mutta ei löydä siitä mitään korjattavaa.

- Jack - sinä näytät ihanalta, tyttöystävä mouruaa.

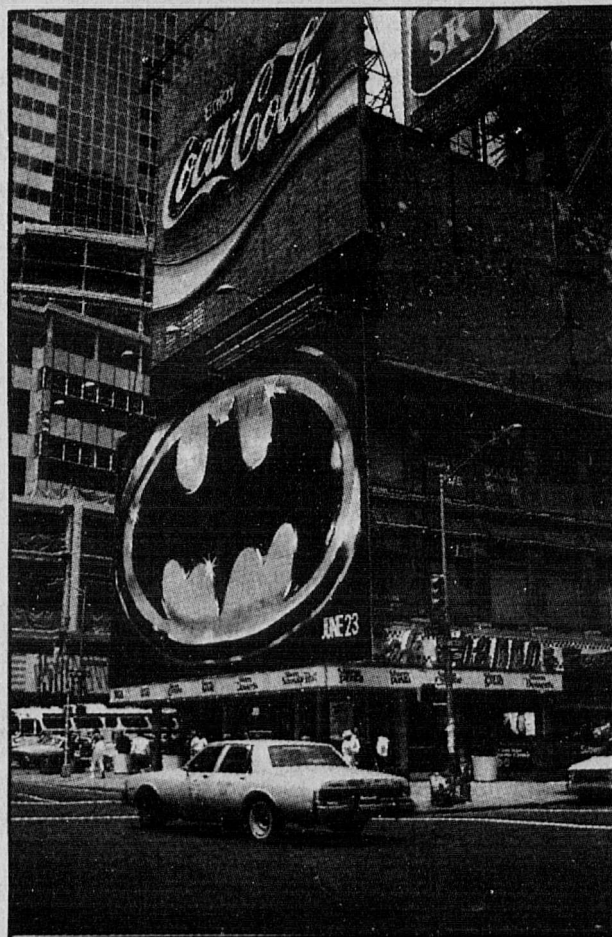
Nicholson ällistyy niin, että kääntää päätään 90 astetta ja vastaa hitaasti ihmetellen:

- En minä kysynyt.

Kaikki nuo ihanat lelut

Jack Nicholson hallitsee

jatkuu sivulla 3

Batmanin lepakkotunnus on ilmestynyt valvomaan New Yorkin Times Squarea.

RAIVA AJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Syyskuun 4 p., Ansa
Syyskuun 5 p., Mainio
Syyskuun 6 p., Asko
Syyskuun 7 p., Arho, Arhippa
Syyskuun 8 p., Taimi
Syyskuun 9 p., Isto
Syyskuun 10 p., Kalevi,
Kaleva

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$10,312.85

Aune ja Walfrdi Riihimäki, Braintree, MA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

PELKKÄÄ...

jatkoa edellisivulta

karismallaan Batmania niin paljon, että harva muistaa itse Batmania näyttäneen Michael Keatonin nimen. Jokeriksi Nicholson muuttuu Batmanin paiskatessa Napiersin myrkytehtaan altaaseen.

Tätä seuraa Beautiful Dreamerin tahdissa kaupungin rikollisuuden otto Jokerin käsiin, murhia, ihmisten joukko-myrkyttämistä, pelon luomista.

Flugelheim-museossa käydään tuhoamassa arvokkaat maalaukset, tanssimassa ja sytyttämässä liekinheittäjällä illallispöydän kynttilät. Batmanin saapuessa pelastamaan ja rymistellessä ulos is-

kurikoukkujen ja nyörien avulla saa Jokeri sanottua:

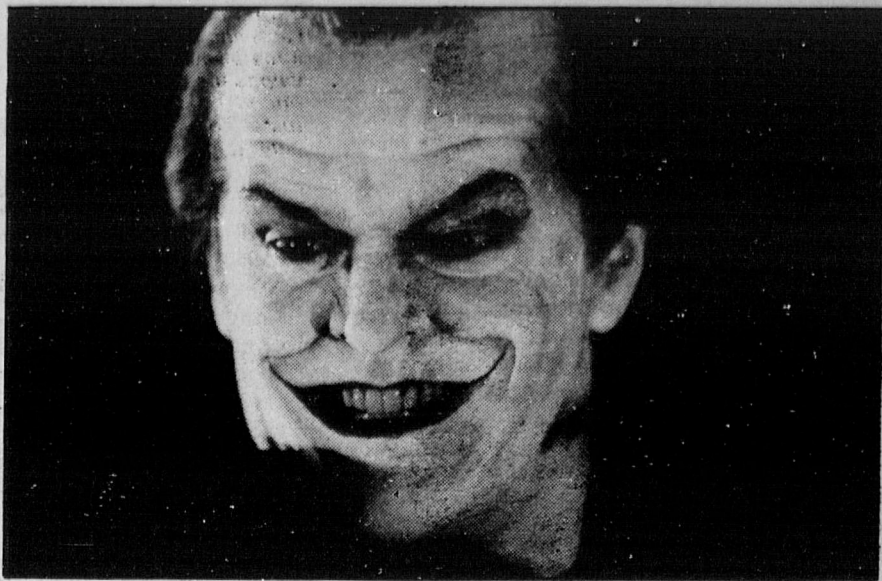
- Nuo lelut! Mistä hän saa nuo kaikki ihanat lelut!

Loppuratkaisu käydään hauskaa pitävän Jokerin ja Batmanin välillä korkealla kirkkornissa. Kolmantena roikkuu mukana valokuvaaja-reportteri Vicki Vale, jota esittää Kim Basinger.

Robinia ei elokuvassa ole mukana, lepakkoauto ja -lentokone sensijaan toki.

Juha - Pekka Tikka

(Demari)

Jack Nicholson irvistee muodonmuutoksen jälkeen Jokerina Batmanin kiusana.

Pasi Rutanen ja Amerikansuomalaiset!

John O. Virtanen
Turku

Pasi Rutanen, joka toimi Suomen Yleisradion reporterina USA:ssa 1960-luvun lopulla, aiheutti amerikansuomalaisille katkeraa mielipahaa lausunnoillaan, jotka nyt ovat uudellen nousseet lehtien otsikoihin siitä syystä, että pääministeri Holkeri on nimittänyt hänet ulkopoliittiseksi avustajakseen syksystä alkaen.

Ilta-Sanomien kirjoittaa hei-

näkuun 8. päivänä seuraavasti:

"Amerikansuomalaiset raivostuivat, kun heitä nimitettiin (Pasi Rutanen kynällä) 'pystyynkuivuneiksi, kammoa herättäviksi ihmisporoiksi, jotka ovat viidakon tavoin ahtautuneet yhdeksi laumaksi ja pelkäävät vaistojaan avulla haakeutuneet paikkaan, missä voivat kuolla'.

Ilta-Sanomien jatkaa: "Jen-

keissä kasvoi ns. rahat tai Rutanen -liike. Amerikansuomalaiset olivat perinteisesti ahkeria lahjoittajia. Heiltä tuli rahaa mm. Suomen Olympiakomitealle. Nyt rahat uhattiin panna jäihin, ellei Suomi kutsu Rutasta kotiin."

Vielä pätäkä Ilta-Sanomista, jossa Rutanen sanoo: "Kirjoitus ei edes ollut minun. Joku toinen kirjoitti samaan

aikaan samasta asiasta ja lausumat menivät minun piikkiini, kun olkin tunnetumpi. - Ei tällaisia asioita kannata oikaista. Ei ne siitä parane."

Tuohon viimeiseen lausuntoon kuitenkin voisi lisätä sen, että ainahan voi yrittää.

Kun katselin arkistoani niin käteeni sattui "Akselintytären" kirjoitus otsikolla "Nähty ja kuultua", jossa ameri-

kansuomalainen Suomi Rauhaneimo-Owen puolustaa juuri tuota viimeistä lausetta.

Lähetän Raivaajaan hänen kolumninsa, jonka he voivat tämän yhteydessä julkaista sillä avustaja käy useinkin Amerikassa ja törmää amerikansuomalaisiin, joilla saattaa olla hyvä muisti ja pitkä viha, joten annetaan Akselintytarelle puheenvuoro.

Amerikan Uutiset - Volume XXXVI - No. 84 1967

Nähty ja Kuultua

New Yorkin Uutisten perjantain, lokakuun 20. päivän numerossa huomasi kahden palstan levyisen, suurilla kirjaimisilla painetun ilmoituksen, jossa "Joukko itärannikon 'pystyynkuolleita' amerikansuomalaisia" kieltäytyi hyväksymästä minkäänlaisia avustuskerauksia entisen kotimaamme hyväksi, kunnes Pasi Rutanen, josta ilmoituksessa puhutaan, kutsutaan täältä kotiin.

Tiedän, että me amerikansuomalaiset loukkaannuimme aikoinamme syvästi Pasi Rutanen kirjoituksen johdosta. Olimme uskoneet, että vuosisadan alun ynseys meitä siirtolaisia kohtaan olisi Suomessa lieventynyt sotien ja monenlaisten avustustoimiemme ansiosta. Olimme myös koettaneet rakentaa monella tavalla siltää täältä päin Suomeen, esimerkiksi kulttuuriloilla huolehtiessamme tänne saapuneitten yksityisten ja suurryhmien menojen korvaamisessa. Ja kun olimme moneilla tavalla yksityisin kirjoituksin ja myös sanomalehtiemme palstoilla osoittaneet Suomeen paheksumisemme ja toivoneet Suomen radion ja television, jotka ovat Suomen hallituksen alaisia virastoja toimineen jotain konkreettista tämän asian suhteen, lähettäneet ainakin oletetun an-

teeksipyyntönm eikä sitä ole toimitettu, käsitämme kyllä tämän ylläolevan ilmoituksen huomioiman katkeruuden. Koska nimiä ei ilmoituksessa mainittu, emme tiedä miten vaikutusvaltaiset suomalaiset ovat tämän julistuksen takana. Emme myöskään, miten moni ajattelee tässä asiassa heidän tavallaan.

Minä en kylläkään ajattele.

Eihän meitä ole Suomesta käsin pakotettu, harvoin edes pyydettykään avustamaan sitä tai tätä Suomeen menevää rahan keräystä. Emmekä voi nyt viime vuosina kovinkaan suuresti edes ylpeillä noilla anneillamme, tai sanoisinko almuillamme, koska nykyisestä kohtalaisesta ekonomisesta hyvinvoinnistamme ei meiltä koostunut puutteessa olevien Suomen veteraanien 50-vuotislahjaan edes täyttävää viittäkymmentä dollaria. Keräys käsitettiin suomalaisseudut kautta maan. Seurat, seurakunnat ja yksityiset saivat näitä keräyslistoja. Sekin asia selviettiin keräyksen aikana, että Suomi on yksi harva tämän vuosisadan sotiin joutunut kansakunta, joka saa ainostaan kannattajajäseniltään avustusta terveytensä menettäneiden toimeentuloon tai hänen puutteessa elävän perheensä avustamiseen. Hallitukselta ei

sellaiseen riitä avustusta.

Niin että jos me komeilemme antamillamme vielä nytkin, ei siihen ole syytä. Niin vähäistä se on viime vuosien aikana ollut verrattuna parinkymmenen vuoden takaiseen avustukseemme.

Sodan jälkeisinä aikoinahan anteliaisuutemme oli uskomattoman suuriskaalaista. Vieläpä, kun omat varamme eivät mielestämme kaikkeen riittäneet, osasimme etsiä Suomeen amerikkalaisten apua. Eikä heidän anteliaisuutensa ollut pelkkänsä synä Suomen puute tai tšekäläinen kunnioittava ihmettely pienenn kansakunnan sodan aikaista sisua, inhimillisesti melkein mahdottomia oloja vastaan.

Me amerikansuomalaiset olemme antaneet itsestämme täällä Amerikassa työteliään, vakaan, rehellisen kuvan ja meidän ansiostamme amerikkalaiset monessa tapauksessa antoivat juuri Suomelle enemmän kuin olisivat antaneet jollekin muulle, mahdollisesti suurempaa puutetta kärsivälle kansalle (esim. Intia tai joku Afrikan mantereiden kansa).

Olemme varmat, ettei tuon mainitun julistuksen ansiosta Suomen hallitusherrat kutsu

Pasi Rutasta täältä pois, vaikkamme me hänestä täällä pidäkään. Suomessa käydessäni moni tuttavani kehui minulle Rutasta, koska hän oli esitellyt hyvin mielenkiintoisesti kuvin ja esitelmin meitä amerikansuomalaisia Suomen televisiossa. Pasi Rutanen on ehkä tarpeellinen Suomelle sen ulkomaan edustuksessa tai sitten on hänellä siellä voimakkaat suosijat. Me olemme tämän maan kansalaisia. Ei meillä ole oikeutta ruveta vaatimaan sieltä itsemme oikeuksia tai arvontaa tai mitä Suomessa saadaan meistä kirjoittaa.

Mutta ennen kaikkea, amerikansuomalaiset! Emmehän me ole antaneet kiitoksen toivossa tai huomiota saadaksemme noita sodan jälkeisiä avustuksiamme emmekä muitakaan lahjojamme.

Me annoimme ne oman sydämemme pakotuksesta, rakkaudesta isiemme maata ja sen kansaa kohtaan ja annamme edelleenkin.

Jos meiltä yhäkin jotakin riittää lähtömaamme puuteenaalaisten auttamiseksi ja eteemme tuodaan joku keräyslista, me pudotamme siihen ropomme, olkoonpa Pasi Rutanen täällä Amerikassa tai Suomessa.

- Akselintytär

Paljonhan tuossa Akselintytären kirjoituksessa on ajankohtaistakin. Amerikansuomalaiset ovat jatkaneet, Rutasesta huolimatta, hyviä aikeitaan auttaa Suomea ja suomalaisuutta niin yksityisesti kuin yhteisöjenkin kautta. Suomalainen kulttuuri on amerikansuomalaisten sydämen asia, ellei heitä olisi, ei kuoro -ym. suomalaisten esiintymismatkoja voitaisi tehdä Amerikkaan.

Yksityisten siirtolaisten panokset ovat huomattavat vaikka niitä ei monestikaan huomioida mutta ne ovat olemassa. Esim. amerikansuomalainen Eino Friberg, joka teki mahtavan urotyön kääntämällä Kalevalan amerikanenglanniksi. Jalmari Lehtinen on kahdesti lahjoittanut satatuhatta dollaria Suomeen ja Amerikassa on suuri armeija yksityisiä siirtolaisia, jotka ovat uurrastaneet ikänsä Suomi kuvan kirkastamiseen ympäristössään.

Vuosi 1988 odotetusti nosti amerikansuomalaisten mainetta joten uskon, että tuo Akselintytären lausunto "vuosisadan alun ynseys" on kuitumassa pois ja uudet tulokkaat ja tuulet tuovat tuoretta ilmaa sanoipa Pasi Rutanen mitä tahansa meistä amerikansuomalaisista.

Kokkosen sävellystaidetta New Yorkissa

Keväällä maaliskuun viimeisenä päivänä oli Columbia yliopistolla tilaisuus, jossa akateemikko, säveltäjä-professori Joonas Kokkonen luennoi sävellystyöstään. On harvinaista kuulla tämän ikäpolven säveltäjän puhuvan julkisuudessa omasta työskentelystään. Ilo oli suuri, kun saattoi itse olla paikalla kuulemassa tätä kansainvälisesti kuuluisaa säveltäjäämme.

Leppoisan olinen akateemikko aloitti esitelmänsä toteamalla, että hän on pahoillaan, koska englannin kieli on vasta hänen neljäs kielensä suomen, ruotsin ja saksan kielten jälkeen. Eipä ollut moitteeseen sijaa kielitaidossa; kyllä säveltäjä hallitsi niin kielen kuin esitelmänsä.

Kuunnellessamme Kokkonen luentoa kirjain seuraavanlaisia ajatuksia muistiin: Jotkut säveltäjät tahtovat seilittää kaiken työstään säveltämisen parissa. Kokkonen haluaa mainita vain joitakin puolia asiasta. Hänen mielestään säveltäjän sanat voivat hyvin vähän tuoda mitään uutta jo ilmentyneen sävellyksen valaisemiseksi. Mikäli luulee säveltäneensä täydellisen teoksen, ei ole enää tarvetta enempään. (Ilmeisesti lähes kaikilla säveltäjillä on tarve säveltää lisää).

Yleisellä tasolla Kokkonen korostaa, miten tärkeää ja arvokasta on säveltäjän oma kokemus. Opettaessaan sävellystä voi välttää ne virheet, mitä omat opettajat tekivät opettaessaan oppilaitaan. Voi oppia, miten käyttää ilmaistaan tekniikan peruselementit sekä horisontaalisella että vertikaalisella tasolla.

Voidakseen löytää säveltäjänä oman persoonallisen tyylinsä pitää oppia yhdistämään erilaiset musiikin elementit tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. (Melodia, rytmi, harmonia sävelväri). Joku säveltäjä haluaa käyttää vain yhtä elementtiä, mutta Kokkonen sanoo, että nykymusiikissakin on otettava kaikki aspektit huomioon.

On kunkin tyylin mukaista painottaa itselle läheistä ominaisuutta. Vakaa, alituinen kehitys ei ole synonyymi muutamiselle, muutokselle sävellystyössä. Pitää oppia edistymään ja kehittymään.

Nykymusiikki eroaa täydellisesti Bachin ajan sävellyksistä. Kokkonen kysyy, merkitseekö se sitä, että säveltäisimme nykyään paremmin? Maalaammeko paremmin kuin Rembrandt?

On aina okeutettua kokeilla

uutta. Se on hyödyllistä ja arvokasta. Pitää alati kulkea uusien musiikin polkujen voidakseen havaita, mitä täytyy, mitä voidaan säveltää. Pitää löytää oma alueensa; on pidettävä silmät ja korvat auki.

On olemassa hyviä opettajia joilta saa arvokasta tietoa. Kokkonen korostaa kuitenkin, miten säveltäjä on itse avainasemassa tyylinsä luomisessa. On vain oltava mahdollisimman rehellinen itselleen. Itse asiassa säveltämistä ei voi toiselle opettaa.

Kertoessaan omasta säveltämisestään Kokkonen sanoo tutkineensa laajalti Bachin tuotantoa. Periaatteessa hän pitää Bachia musiikillisena esikuvanaan. Kyse ei ole samasta tyylistä, mutta kylläkin samanlaisuudesta. Sanoin sitä on vaikea esittää. On erittäin tärkeää tutkia musiikillista rakennetta (structure) sekä makro- että mikrotasolla tietääkseen, kuinka eri rakenteita tulee yhdistää.

Suhteestaan teoksiinsa Kokkonen sanoo kyseessä olevan samanlaatuisen suhtautumisen kuin omiin biologisiin lapsiin. Kaikista löytyy epätäydellisyyttä, mutta jokaisessa on jotakin loistavaa. Siksi heitä rakastaa yhtä paljon, mutta eri syistä.

Näytteenä tuotannosta kuultin osa Kokkonen toisesta sinfoniasta. Tässä aatemaailman raskas sointuväri ja orkestraalinen sointi ovat aina läheisessä yhteydessä keskenään. Tässä yhteydessä akateemikko Kokkonen sanoi erittäin säveltäjien väittävän, että sinfonia on aikansa elänyt, se on kuollut.

Tämän väitteen Kokkonen kumoaa vääränä. Sinfonian periaatteena on orgaaninen kasvu, kaikkien aspektien yhdistäminen. Kaikkia kromaattisia säveliä käytetään, vaikkei välttämättä koko 12-säveljärjestelmää. On vain makuasia, käytetäänkö "sinfonia"-nimitystä tai jotain muuta.

Minä henkilökohtaisesti kuulen toisessa sinfoniassa samantyyllisiä sävelkuluja kuin on Sibeliuksen ja Stravinskyn musiikissa sekä eniten myöhemmin sävelletystä oopperasta Viimeiset Kiusaukset.

Kokkonen vertaa sävellystä puuhun. Siinä on pieniä perusosia, jotka voivat olla mitä tahansa. Osa kasvaa luonnostaan suureksi, osa jää pieneksi. Pääasia on suuri kasvami-

sen voima. Siemen kasvaa yli rajojensa. (Makro- ja mikrotasot ovat yhtä tärkeitä).

Säveltäjä sanoi, ettei hän voi aloittaa uutta työtä, ellei tiedä, miten se päättyy. Tämä ongelma hänellä oli toisena näytteenä kuullussa teoksessa Durch einen Spiegel (-teos jousille ja harpulle). Kokkonen kertoi olleensa Pariisissa jossakin kongressissa ja hän oli hirveän ikävystynyt. Yhtäkkiä, kuin salamana kirkaalta taivaalta, hänelle tuli vahva näky (vision). Se oli Raamattusta Paavalin kirjeestä, jossa sanotaan: "Nyt me näemme kuin kuvastimesta...".

Hyvin kirjaimellisesti hänen mieleensä tulivat vanhat peilit, joissa lasi on jo niin kulunut, että siitä saattaa nähdä läpi toiselle puolelle.

Kokkonen toteaa, ettei tämä teos kuitenkaan ole ohjelmamusiikki. Se ei tahdo julista mitään. Se on vain musiikkia, kamarimusiikkia.

Viimeisenä näytteenä kuultiin osa Requiemistä eli sielunmessusta. Tässä säveltäjä sanoo radikaalisesti muuttaneensa perinteisen latinankielisen messun osia. Hostiasosan tilalla on Sanctus. Kokkonen teoksessa päätös on hyvin kuulas ja valoisan herkkä. Samalla teos on aikaisempia sävellyksiä tonaalisempi.

Tilaisuuden päätteeksi säveltäjän ystävällisesti vastatua yleisön esittämiin kysymyksiin saatiin nauttia virvokkeista. Samalla meillä oli mahdollisuus hetkisen juttutuokioon.

Olimme edellisenä iltana tulleet esitellyiksi akateemikko Kokkonen kunniaksi järjestetyn konsertin yhteydessä. Konsertti pidettiin St. Petersin kirkossa. Ohjelmassa oli Kokkonen musiikkia ja samassa yhteydessä oopperalaulaja Jorma Hynninen lauloi Sibeliuksen ja Kuulan liedejä.

Meillä Gloria Dei kirkolla vieraili vuosi sitten Turusta Jarmo Kokkonen kansainvälistä mainetta niittänyt nuorten laulajien kuoro. Jarmo Kokkonen on säveltäjän viidestä lapsesta ainoa, joka on valinnut musiikkialan.

Columbia yliopiston tilaisuus oli todella ainutlaatuinen ja meille mukana olleille se oli tapahtuma, joka vain harvoin sattuu kohdalle.

Brooklyn, New York 1989
Terttu Tarjamo

Gloria Dei, Brooklyn, NY

Kesän aikaan toiminta on hiljaista. Monet ovat lomalla. Täältä Suomessa käyneet ovat Mr. ja Mrs. Helen Hedman, Mrs. Sylvia Kyllönen, neiti Toini Koskinen, Kerttu ja Jussi Tarjamo ja allekirjoittanut. Mr. ja Mrs. Rurik Granlund olivat Ruotissa. Mrs. June Krawczyk ja äitinsä, Mrs. Katri Ekman Floridasta olivat Finn-Festissä ja Alaskassa.

Veljeni ja vaimonsa, Dr. ja Mrs. William Halttunen Pennsylvaniasta matkustivat Westminster Alumni -kuoron mukana Englannissa. Tapasimme Helsingissä ja jatkoimme matkaa Jyväskylään ja Karstulaan. Kävimme Lapissa ja Kaustisen musiikijuhlilla. Mieleen jäi viulusoolo "Vaiennut Viulu" ja kuoron esitys "Mun kanteleeni". Osallistuimme jumalanpalvelukseen isäni kotikirkossa Karstulassa ja miesvainajani kirkossa Ahvenanmaalla.

On ollut surua myöskin. Vähän ennen Suomeen lähtöä sain tiedon nuorimman veljeni kuolemasta. Paul Hartman, 55-vuoden ikäinen kuoli heinäkuun 4. p. 1989 syöpään Phoenix Arizonassa. Paul lauloi kirkkokuorossa usein solistina.

Lähinnä kaipaamaan jäi vaimo, Shirley, ja neljä poikaa: veljet William ja Martin Halttunen ja isä Armas, sisar Dorothy Glaser, Pennsylvaniassa, sisar Esther Hillilä, Valparaiso, Ind., ja Sylvia Söderström. Veljemme pastori David Hartman kuoli 1976 ja äiti 1985.

Elok. 6. p., alkoi toiminta. Jumalanpalveluksen jälkeen pastori ja Mrs. Tarjamo kutsuivat tilaisuuksissa olleet kirkkokahville pappilaan. Kiitos. Tytär Anna, Suomesta

vierailee täällä.

Elok. 11. p. oli järjestetty ylimääräinen iltapäivätilaisuus, jossa vieraanamme oli rouva Sinikka Tuovinen. Hän oli ollut American Lutheran Missionin lähetystyöntekijä ja nyt vierailut lännellä ja Kanadan tuttavissaan sekä osallistunut kokouksiin.

Hän piti puheen. Naiset olivat järjestäneet kahvitilaisuuden hänen kunniakseen. Hän palasi Suomeen, Lohjalle viikon lopulla. Osanotto oli hyvä sateesta huolimatta.

Sylvia Söderström

Kiinalais-opiskelijat saavat jäädä Yhdysvaltoihin

Kongressin edustajahuone on hyväksynyt lain, joka helpottaa kiinalaisten opiskelijoiden jäntä Yhdysvaltoihin.

Edustajahuone hyväksyi lakiehdotuksen äskettäin järjestetyssä äänestyksessä, minkä jälkeen se lähetettiin senaatin käsiteltäväksi. Laki vaikuttaa noin 32,000 kiinalais-opiskelijaan. Yhdysvalloissa on noin 40,000 kiinalaista opiskelijaa.

Kiinalaisopiskelijoilla on tällä haavaa ns. "vaihto-vierailu" viisumi, jonka mukaan heidän on palattava kotimaahansa Yhdysvalloissa oleskelun jälkeen ainakin kahdeksi vuodeksi ennen kuin he voivat palata takaisin Yhdysvaltoihin. Uusi laki tekee mahdolliseksi sen, ettei opiskelijoiden tarvitse palata kotimaahansa kahdeksi vuodeksi.

Labor Day Dance

at Aura Hall
Voluntown, CT

Saturday, September 2, 1989 8:30 pm

Music by
Bert Stromholm
soloist Aatos Autio

Tickets \$5.00

Tervetuloa!

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.
FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi-ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

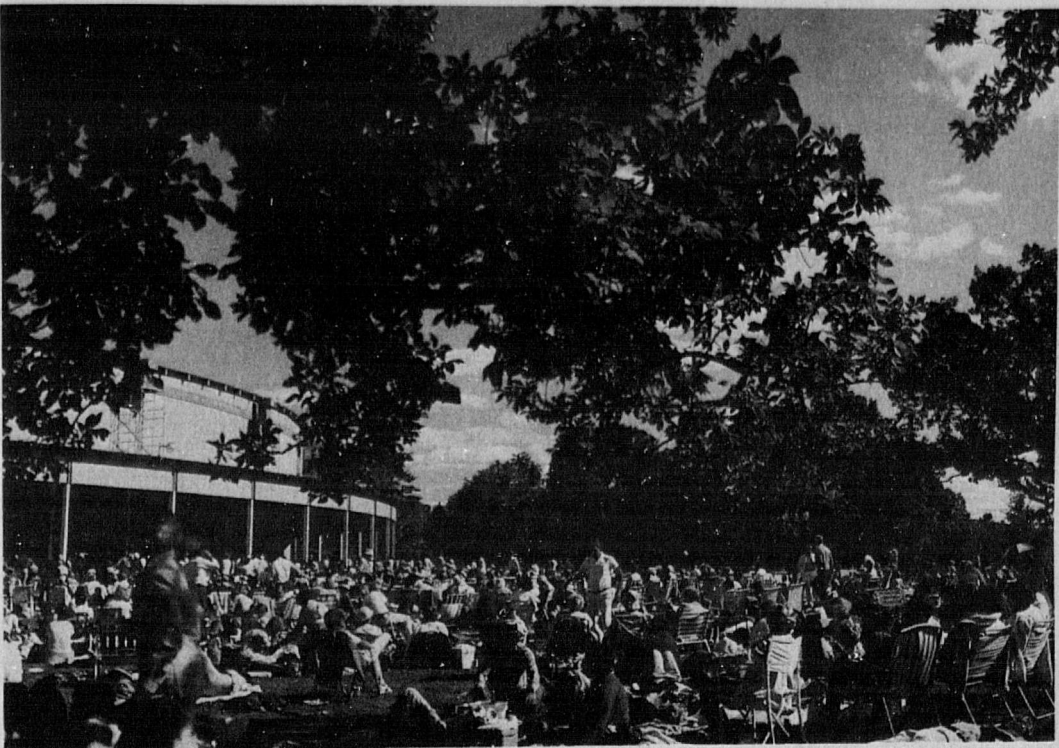
THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Floridan kuulumisia

Tanglewoodin konserttiareena.

Mailan matkassa

LENOX, MA - Suomalainen baritoni Jorma Hynninen esitti Schubertin "Winterreise" konsertin 9. elokuuta täällä Lenoxin kaupungissa Tanglewoodin musiikkikeskuksessa. Säestäjänä toimi Ralf Gothoni. Pari oli ensi kertaa tällä konserttilavalla.

Ohjelma käsitti 22 laulua, joiden sanat oli käännetty ohjelmalehtiseen englannin kielelle.

Näytti siltä, että kaikki seurasi sanoitusta tiiviisti koko pitkän ohjelman ajan. Ja kun ohjelma päättyi kaikki osoittivat suosiotaan nousten seisomaan ja esiintyjät saivat palata aina uudestaan ja uudestaan vastaanottamaan myös äänekkäitä suosionosoituksia.

Tuntui hyvältä olla suomalainen täällä amerikkalaisten ja muista maista tulleiden musiikin rakastajien joukossa.

Paikallisen "The Berkshire Eagle" -lehden musiikkiarvostelija Andrew L. Pincus kertoi seuraavan päivän lehdessä mm. tähän tapaan: "Oli helppo nähdä mitä yleisö kuuli ja tunsikin maskuliinisen mieslaulajan seisossa puoliksi kumarassa, yksi olkapää edessä, kädet nyrkissä, laulaen

Huumeiden käyttö vähentynyt

Huumeiden käyttö on vähentynyt maassamme huomattavasti sitten vuoden 1985, kertoo äskettäin julkistettu laaja tutkimus.

Kokaiinin ja sen johdannaisen crackin suurkäyttäjien määrä on kuitenkin tutkimuksen mukaan lisääntynyt 647,000:sta 862,000:een.

joka nuotin huippu herkkyydellä. Tämä Schubertin teos on niin traagista kuin vain voi olla, mutta Schubertin sanoitus sisältää paljon myös sanelusta kauneutta. Esitykseen kuului todella hienoja hetkiä kuten laulun ja pianon yhteistyö laulussa "Rast". Gothoni oli loistavan hyvä pianisti koko esityksen ajan".

Konserttirakennusta ympäröi laaja hyvin hoidettu viheralue, jonne halvemman lipun maksanut yleisö voi tulla. Sinne yleensä tullaan perhe- ja kunnittain, koska katettuun katsomoon ei päästetä pienten lasten kanssa, mahdollisten häiriöiden välttämiseksi. Näky oli hyvin kaunis ja tunnelmallinen, kun illan hämärtyessä lähes kaikki ulkona olevat kuuntelijat olivat sytyttäneet omat kynttilänsä seuraten siten sanoitusta.

Bostonin sinfoniaorkesteri saapuu joka kesä perheineen tänne ja silloin on vuokrattuna jokainen pieni pihamökkikin. Luonto täällä on sanomattoman kaunis. On järviä ja joki, joita ympäröi vaahteralehtipuiset vuoret. Omakotitalot ovat toinen toistaan kauniimpia ja kaikkia ympäröi kukoistava puutarha.

Yksi haittapuoli on tosin sanottava, turistiaikana liikenne ruuhkautuu ja hinnat myös kallistuvat, mutta syksyllä kaikki palaa ennalleen.

Ehkäpä haluatte tietää vähän tästä Tanglewoodin keskuksistakin. Rakennuksen alkuperäissuunnitelma on tunnetun suomalaisen arkkitehdin Eliel Saarisen. Sitä pidettiin kuitenkin liian kalliina ja niinpä ohjelmakomitea kääntyi insinööri Joseph Franzin puoleen joka yksinkertaisti Saarisen suunnitelmaa kulu- jen alentamiseksi.

Rakennus otettiin käyttöön elok. 4. p:nä 1938, jolloin Festivaalien sen vuotinen ensimmäinen konsertti pidettiin.

Bostonin sinfoniaorkesteri on soittanut tässä rakennuksessa joka kesä sen jälkeen lukuunottamatta vuosia 1942-45 ja siitä on tullut melkein pyhiinvaelluspaikka miljoonille konserteissa kävijöille. Nyt Tanglewoodiin tulee vuosittain 300,000 kuulijaa.

Näiden esitysten lisäksi on viikottaisia kamarimusiikkiesityksiä, Preludi -konsertteja ja avoimia harjoituksia ja päivittäisiä konsertteja, joissa esiintyy lahjakkaita nuoria muusikoita. Myös Boston Pops orkesteri esiintyy joka vuosi. Bostonin sinfoniaorkesterin johtajana on toiminut jo 16 vuoden ajan Seija Ozawa.

Sibeliuksen sinfonia No. 2 esitettiin 28. heinäkuuta.

Tanglewood suljetaan 2 p., syyskuuta, jolloin kaikki orkesterin muusikot perheineen siirtyvät Bostoniin.

Ehkä on syytä vielä mainita että orkesteri sai tämän suuren 210 eekkeriä käsittävän maa-alueen lahjoituksena paikalliselta maatalanomistajalta. Ensimmäinen konsertti pidettiin elokuun 5 p., 1937.

Toinen konsertti jouduttiin peruuttamaan kovan sateen vuoksi. Silloin pantiin alkuun rahakeräys ja se onnistui lyhyessä ajassa niin hyvin, että saatiin pysyvä konserttirakennus.

Maila Andersson

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Elok. 17, 1989

Kuluneen viikkomme aloitimme reippaalla voimisteluhjelmalla, josta on muodostunut suosittu ja odotettu yhdessäolohetki.

Kahvikonsertissa esiintyivät Mirjam ja Wesley Ketonen sekä Lydia Knuttila, josta teille lämpimät kiitokset jälleen.

Keskiviikkona meillä oli elokuun syntymäpäiväjuhlat, josta iloinen ja reipas ohjelma.

Laulua esittivät omat Hopeahapset sekä Eerik Saarman säestäjänä Janet Kivi. Onnitelumme kaikille elokuun syntymäpäiväsankareille, terveyttä ja elämäniloa jatkossa!

Torstaina me hupsuttelimme yhdessä. Meillä oli oikein oma "mannekiiniesitys" - jossa parhaat tietysti palkittiin oikein tuomareiden toimesta.

Täytyy sanoa, että meidän kodissamme osataan ja uskalletaan jopa hupsutella.

Perjantaina vietimme kodissamme entisten asukkaittemme Helen Dziuk'n ja Jack Ujasen muistojuhlaa. Helen nukkui ikuiseen 4 p., 81-vuotiaana ja Jack 15 p., 99-vuotiaana. Otamme osaa omaisten suruun.

Pastori Salo antoi kauniin ohjelman tässä tilaisuudessa puheen- ja musiikin muodossa. Sydämellinen kiitoksemme teille tämän viikon ainutlaatuisesta avustanne, hyvät ystävämmme. Lepokodin johtokunta kokoontuu tänään Pokela huoneessa klo 7.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Tropiikin portilta

Suomen mahtavin juhannusvieras

Maailman suurin potukurilentokone Antonov An-22 laskeutui juhannuksena Helsinki-Vantaan lentokentälle niin kuin kissa pehmeille tassuilleen.

Vaikka sitä ei suoraan sanottu, mutta Seuran tekstisat selviää, että juhannusvieras oli Neuvostoliitosta.

Japanin sosialistit saivat vaalivoiton

Japanistakin tuli yllättävä uutinen. Vaaleissa voittivat sosialistit ja pakottivat pääministeri Unon astumaan alas valtaistuimeltaan.

Sosialisteilta odotetaan nyt tärkeitä parannuksia valtakunnan sisäpolitiikkaan.

Castro asuskelee nykyisin pilvissä

Viimeiset uutiset Kuuban hallitustavasta kertovat, että

kommunistinen diktaattori Castro "asuu pilvessä".

Hän hyökkää yhtä kiihkeästi ystäviään kuin vihollisiaankin vastaan. Saadaanpa nähdä, kuinka kauan se tuollainen peli Castrolla kestää.

Kiinassa oppilaat tuovat demokratiaa

Kukapa ei näinä aikoina olisi lukenut uutisia demokratian rakentamisesta Kiinassa? Mutta lukeminen ei näytä asiaa auttavan eteenpäin.

Sen tähden näistä vanhoista demokratiamaista moni menee nyt Kiinaan läheltä katsomaan, kuinka siellä demokratiaa yritetään soveluttaa oloihin, joissa vanha yksinvalta murhaa ihmisiä sen vuoksi, että he tahtovat kansanvaltaa.

Kun seuraamme Kiinan tapahtumia, näemme demokratian synnytystuskat.

Reino W. Suojanen

knollwood groves

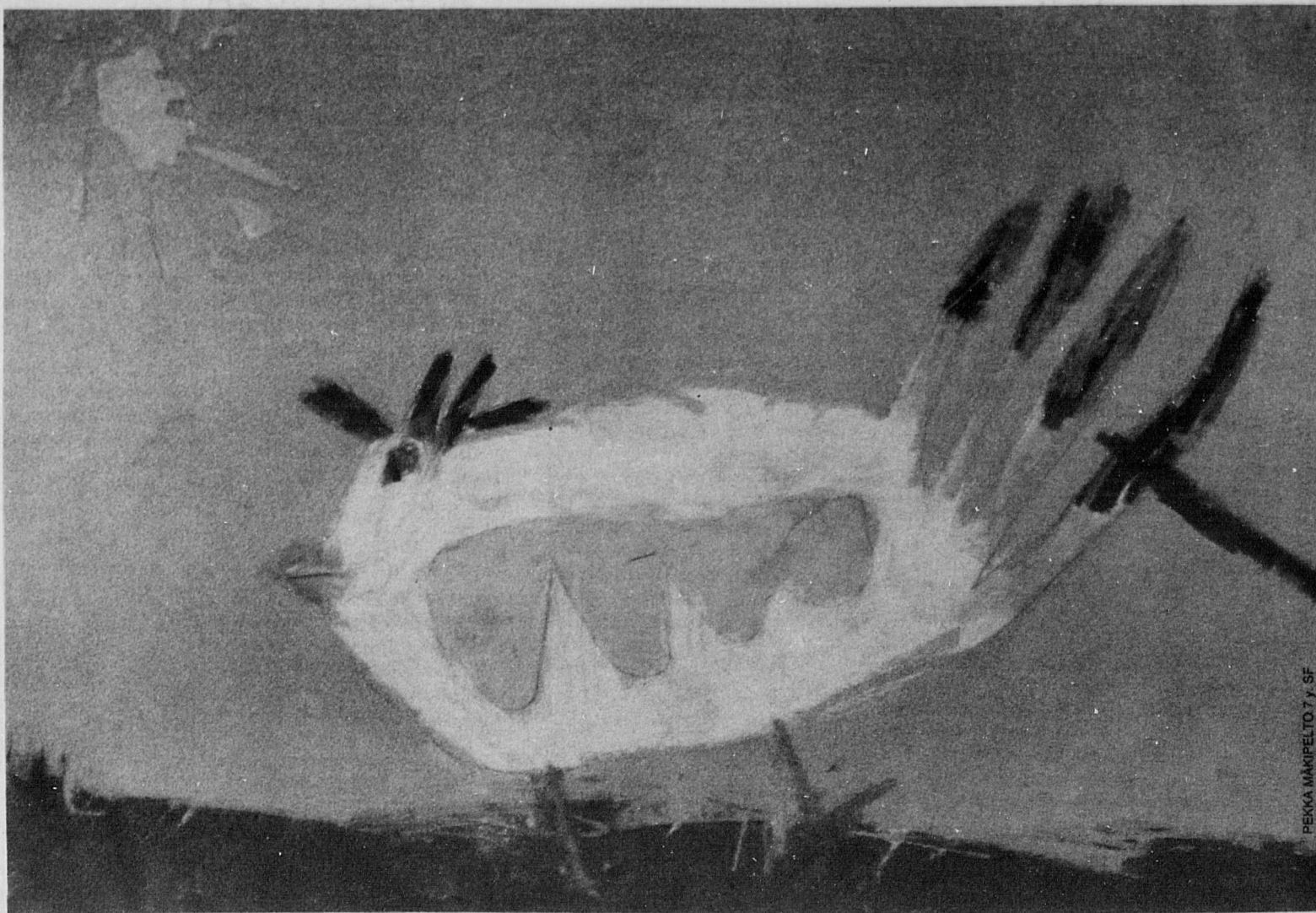
Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjavara- ja lahjavara-kauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimma maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä

Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Lasten ja nuorten 8. kansainvälinen taidenäyttely Hyvinkäällä 1990

Lasten ja nuorten taidekeskus, jota ylläpitävät Suomessa opetusministeriö ja Hyvinkään kaupunki, järjestää 8. kansainvälisen taidenäyttelyn, 17.5 - 24.6. 1990.

Eri puolilla maailmaa asuvat lapset ja nuoret voivat osallistua näyttelyyn, johon teokset valitaan alle 10-vuotiaiden ja 10-18-vuotiaiden eri sarjoista arvostelulautakunnan mielipiteen sekä käytettävissä olevien näyttelytilojen asettamissa rajoissa.

Aiheet:

Kotiseutuni ja ympäristöni: ihmisiä työssä, perheeni, minun maailmani jne. Aiheita voi käsitellä vapaasti ja laajasti kuvaamalla luontoa, maisemaa, elämää, työtä ja juhlaa omaa kansallista kulttuuriperinnettä unohtamatta.

SSarjat:

Alle 7-vuotiaat, 7-9-vuotiaat, 10-12-vuotiaat, 13-15-vuotiaat ja 16-18-vuotiaat. Tämä sarjoitus takaa, että mahdollisimman laaja ikäryhmä tulee huomioiduksi näytteille asetettavia teoksia valittaessa.

Palkinnot:

Kaikki näyttelyyn valitut teokset palkitaan näyttelymitalilla ja kunniakirjalla. Lisäksi arvostelulautakunnalla on oikeus jakaa kunniakirjoja myös näyttelyn ulkopuolelle jääneille ansiokkaille töille. Palkinnot postitetaan vuoden 1990 loppuun mennessä.

Arvostelu lautakunta:

Tunnustettuja taiteilijoita ja taidekasvattajia. Juryn puheenjohtajana taidemaalari Eino Vesalainen.

Osanotto-ohjeet:

Töiden tekotavat: Piirustus ja grafiikka, maalaus ym. Töiden koko on vapaasti valittavissa. Töiden tulee olla kehystämättömiä. Teoksessa tulee olla tekijän nimi ja takana tulee olla myös muut oheisen lomakkeen sisältämät teos- ja tekijätiedot. Koulut ja yhteisöt voivat toimittaa enintään 30 työtä, joista on liitettävä mukaan yhteisluettelo. Töitä ei palauteta, vaan ne liitetään Lasten ja nuorten taidekeskuksen kansainvälisiin koelmiin. Aineistoa käytetään taidekasvatuksen ja tutkimuk-

sen tarpeisiin sekä näyttelytoimintaan Suomessa ja ulkomaila. Aineiston avulla tuetaan myös lastenkulttuuri- ja kansainvälisyyskasvatustoimintaa yhteistyössä eri organisaatioiden kanssa. Työt tulee lähettää postitse, ja niiden on oltava perillä 28.2. 1990 mennessä. Myöhästyneitä töitä ei voida ottaa arvostelussa huomioon.

Työt lähetetään osoitteeseen; Lasten ja nuorten taidekeskus, Siitakatu 6, 05800 Hyvinkää, Suomi. Tapahtuman suojelija: Kaupunkineuvos Osmo Anttila.

Sydäninfarktin hoito edistyy jättiaskelin

Suomalaista sydäntä särkee. Vuosittain sepelvaltimotautin vuoksi kuolee maassa lähes kuusituhatta miestä ja kolmetuhatta naista. Toisaalta Suomi ei enää johda kuolleisuuden maailmantilastoa, vaan Pohjois-Irlanti ja Skotlanti ovat menneet kärkeen. Suomessa kuolleisuus sepelvaltimotautiin on laskenut vuosikymmenessä lähes 20 prosenttia.

Suunnilleen 18,000 suomalaista sairastuu sydäninfarktiin vuosittain; heistä kaksi kolmasosaa on työikäisiä miehiä.

Infarktipotilaista joka neljäs menehtyy jo ennen sairaalaan pääsyä tai sairaalassa hoidosta huolimatta, ja kymmenen-kaksikymmentä prosenttia vuoden sisällä kohtauksesta.

Infraktista toipuneista lähes puolella on vaikeita raskautusrintakipuja eli angina pectoris-oireita.

Alle 65-vuotiaista suomalaisista lähes 70,000:n arvioidaan kärsivän raskautusrintakivuista, noin 24,000 suomalaisten oireet ovat niin vaikeat, että ne haittaavat ja rajoittavat elämää.

Vuosittain ilmaantuu lähes kymmenentuhatta uutta sepelvaltimopotilasta, heistä lähes neljällä tuhannella on jatkuvasti oireita.

Suomessa ilmenee vuosittain parituhatta sellaista uutta tapausta, joita olisi hoidettava kirurgisesti, ns. ohitusleikkauksella (revascularisatio myocardi). Valtaosa potilaista on

yli 50-vuotiaita.

Sepelvaltimotautin synty on yhä arvoitus, mutta vaaratekijät tunnetaan. Keskeisiä ovat veren rasvakoostumus eli kolesterolipitoisuus, tupakointi, hoitamaton verenpaine, sokeritauti ja perinnöllinen alttius.

Osa suomalaisista saa perinnöksi niin huonon rasva-ainevaihdunnan, että sepelvaltimotauti kehittyy vääjäämättömästi.

Ennaltaehkäisy, kuten maito- ja eläinrasvojen vähentäminen, tupakoinnin lopettaminen, sopiva liikunta ja stressin säätely, on osoittautunut tehokkaaksi: 15 vuoden aikana sydäninfarkti on vähentynyt Suomessa lähes neljänneksellä.

Sydänlihaksen hapensa-

nista huolehtivat sen pinnalla kulkevat sepelvaltimot. Ne alkavat ahtautua jo nuoruusiässä. Niiden seinämiin kertyy rasvaa, joka vuosien mittaan kovettuu. Samalla verenkierto hidastuu. Sydän kärsii hapenpuutteesta, ja raskautuksessa alkaa tuntua rintakipuja.

Jos kolmesta sepelvaltimosta ja niiden haaroista joku tukkeutuu kokonaan, kyseisen valtimon ruokkima sydänlihaksen osa ei saa verta, vaan menee kuoloon. Seurauksena on sydäninfarkti, kansanomaisesti veritulppa, jonka ennuste riippuu ennen kaikkea sydänlihaskasvaurion laajuudesta.

Viime vuosina sydäninfarktin hoito on edistynyt jättiaskelin: esimerkiksi uudet liuo-

tushoidot pelastavat monia potilaita, jotka aiemmin olisivat toipuneet huonosti.

Parikymmentä vuotta sitten tauti eteni vääjäämättömästi: sydänlihas tuhoutui vähitellen eikä lääkitys kipuihin sekä rytmihäiriöihin ja sydämen vajaatoimintaan tehonnut ajan mitaan.

Nykyään suurinta osaa sepelvaltimoahtautuma- ja infraktipotilaista voidaan auttaa joko lääkehoidolla tai kirurgisesti: sairastunut sydän ei parane täysin mutta taudin eteneminen hidastuu.

Suomessa ensimmäinen ohitusleikkaus tehtiin Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa 1970. Koko 1970-luvulla leikkauksia oli vain

jatkuu sivulla 13

Kuolleita

Leonard C. Wirtanen

QUINCY, MA - Leonard Charles Wirtanen, 71, kuoli heinäk. 23, 1989 Queen Anne Nursing Homessa Hinghamissa pitkän sairauden murtamana kärsittyään Parkinsonin taudista sekä Alzheimerin taudista ja saatuaan vihdoin keuhkokuumeen.

Hän syntyi Quincyssä marrask. 10, 1917. Hänen vanhempansa olivat Charles J. ja Nellie S. (Kallio) Wirtanen. Isä oli kotoisin Suomesta ja äiti oli syntynyt Hyannisissa, Massachusettsissa.

Leonard asui koko ikänsä Quincyssä. Hän kävi yleisen koulun ja jatkoi sen jälkeen opiskelua Massachusettsin yliopistossa kahden vuoden ajan.

Hän palveli Yhdysvaltain armeijassa toisen maailmansodan aikana vuosina 1942-46 ja työskenteli Boston Gear Worksissa Quincyssä eläkkeelle jäämiseensä saakka.

Hän oli kiinnostunut taloudellisesta sijoitustoiminnasta ja vietti paljon aikaansa Thomas Cranen Public kirjaston taloustoimikunnassa. Vuonna 1981 hän perusti 25,000 dollarin Wirtanen Trust Fund -rahaston Thomas Crane kirjastoon, mistä hyvästä kirjaston taloutta käsittelevien kirjojen viereen naulattiin hänelle muistolaatta. Hän myös perusti 10,000 dollarin Wirtanen Trust -rahaston Quincy Historical Societyssä olevaa kirjastoa varten, minkä

jälkeen tämä kirjasto muutti nimensä Wirtanen Libraryksi.

Hautaaminen tapahtui hiljaisuudessa Mt. Wollastonin hautausmaahan Quincyssä.

Wirtasta voi muistaa tekeillä lahjoituksen Wirtanen Trust Fund of Quincy Public Libraryyn tai Wirtanen Trust Fund of the Quincy Historical Societyyn.

Kaipaamaan jäivät kolme serkkua Ralph Dickinson ja Jennie Maceyka Granvillestä ja Lucy Aspinall Jacksonvillestä Floridasta.

Elvira H. Salmi

QUINCY, MA - Elvira Helmi (Newhouse, Uusitalo) Salmi, 82, kuoli elok. 3, 1989 Quincy sairaalassa.

Hän syntyi Maynardissa ja asui Quincyssä 57 vuotta.

Kaipaamaan jäivät aviomies Neil Salmi; poika Neil Salmi Jr., Dedham; kaksi tytärtä, Carol MacMillan, Randolph ja Lina Ehrstein, Braintree; kuusi lastenlasta, Cynthia Cavanaugh, Foxboro, Bruce MacMillan, Weymouth, Senya Ehrstein, Braintree, Robyn Reardon, Easton, Eric Ehrstein, Florida ja Karen Kenney, Andover; viisi lapsenlapsenlasta.

Hautaaminen tapahtui Pine Hillin hautausmaahan Quincyssä.

Katherine Friberg

WESTMINSTER, MA - Katherine J. Friberg, 83, 162 North Common Road kuoli heinäk. 20, 1989 kotonaan.

Hän syntyi elok. 29, 1905, Merikarvialla Suomessa John A. Fribergin ja Wilhelmiina (Mäki) Fribergin perheeseen. Hän muutti perheensä muka-

na Yhdysvaltoihin vuonna 1906 ja asui Westminsterissä ja Watertownissa ennen muuttoaan New Rochelleen, N. Y. vuonna 1923.

Hän työskenteli tilintarkastajana Consolidated Edisonilla New Yorkissa 42 vuotta.

Hän valmistui 1923 Watertownin High Schoolista ja oli yksi Forbush kirjaston Ystävien perustajista ja puheenjohtajista Westminsterissä. New Rochellessa hän oli New York Cityn Community kirkon jäsen.

Kaipaamaan jäivät neljä veljeä, Eino Friberg Cambridgestä, Frank Friberg ja Arthur Friberg Westminsteristä ja Viljo Friberg Gardnerista; sisar Edith Rudziak Westminsteristä; useat sisarusten lapset.

Hautajaiset pidettiin hiljaisuudessa.

Bosk Funeral Home, 85 Blossom St., Fitchburg huolehti järjestelyistä.

Charles H. Roos

STERLING, CT - Charles H. Roos, 86, 207 Sterling Road, Sterling, kuoli elok. 7, 1989 Bayberry Commonissa, Pascoagissa, R. I.

Hän syntyi maalisk. 10, 1903 Brooklynnissa New Yorkissa John ja Naomi Roosin perheeseen. Perhe muutti Sterlingiin vuonna 1915.

Roos itse asui sittemmin monta vuotta myös Bethesda, Md., palaten Sterlingiin jäätyään eläkkeelle vuonna 1972.

Charles Roos oli koulutukseltaan arkkitehti, joka työskenteli U. S. Department of Justice, Bureau of Prisonsille 35 vuotta.

Kaipaamaan jäivät vaimo Martha (Rukstela) Roos; poika Charles Roos Jr., St. Paulista, Minn.; tytär Shirley Martha Mayton Greenbeltistä, Md.; veli Unto Roos Sterlingistä; neljä lastenlasta; kaksi lastenlastenlasta.

Hautaaminen tapahtui Evergreenin hautausmaahan, Central Village.

"Nisunjyvä tie"

"Totisesti, totisesti minä sanon teille, jos ei nisunjyvä putoa maahan ja kuole, niin se jää yksin, mutta jos se kuolee, niin se tuottaa paljon hedelmää." (Matt. 12:24)

Nisunjyvä tie on lähtemistä Jumalan tahdon tielle seuraamaan Jeesusta. Emme löydä, emmekä opi nisunjyvä tietä oman järkemme päätelmistä eikä tunnelmista.

Se on opittava Jeesuksen seuraamisessa, niissä askelissa, jotka vievät Yrttitarhasta Golgatan kummulle. Nisunjyvä tie opitaan siinä parannuksessa, jossa "ristinnaulittsimme" oman lihamme - yhdessä Jeesuksen kanssa. Oman minän on kuoltava, että Kristuksen mieli saisi tulla meidän uudeksi minäksemme.

"Sillä sitä varten Kristus kuoli, ja heräsi eloon, että hän olisi sekä kuolleitten että elävien Herra". (Room. 14:9)

Tiedämme, että Jeesus kärsi, kuoli ja ylösnousi meidän tähtemme, että me saisimme elää. Elää Hänessä uutta elämää pelastuksen kautta, vapautettuina ja puhdistettuina Hänen sovintoverensä ansiosista - ja nisunjyvä kuoleman kautta tuottaisimme hedelmää Kristuksen todistajina maailmassa.

Pelastajana Jeesus etsii tietä meidän luoksemme, koska Hänellä on Armahtajan mieli. On varmaa, että ihmiskunta ei koskaan tule pääsemään Hänen ohitsensa. Kaikki jotka totuutta etsivät, kuulevat Hänen äänensä. Kristuksen "kuningastie" kulkee maailmassa näkymättömänä. Hänen näkymättömät askelensa jäljet johtavat varmoina Golgatalle, koko maailman kansojen tähden kalleimmaksi Jumalan uhriksi.

Taivaallisen nisunjyvä kuollessa järkkyy Jumalan voimasta koko maa, kuten Raamattu todistaa: "Niin yli kaiken maan tuli pimeys, jota kesti hamaan yhdeksänteen hetkeen, sillä aurinko oli pimentynyt. Ja temppelin esirippu repesi keskeltä kahtia" (Luuk. 23:44-45). -Hetki oli pelottava. Kun Jumalan voimat jyli-

sivät, oli se säestystä tuskien miehen huudolle: "Se on täytetty".

Ihmisinä meidän ajatuksemme ei ylety Jeesuksen sielun syvyyksiin. -Mutta Hänet hyvin helposti voidaan ymmärtää väärin, ja näin Hänen Pyhä Nimensä joutuu syrjään maailman mahtavien nimien edessä.

Mutta - Golgatan ristin Valoa ei himmennä tämän ajan kirkkainkaan loisto. "Elämän Valo" -Ylösnousemusaamun ja Armon Valo säteilee ikuisesti yläpuolella maailman valomerien. Jeesus itse on maailman Valkeus. Hän on tie, totuus ja elämä. Hän on Rauhanruhtinas, Hyvä Paimen, Hän on Elämän leipä, Hän on ylösnoussut kuoleman voittaja, joka on liikkeellä tälläkin hetkellä valtakuntansa evankeliumissa. Hän tulee meidän tykömme, mukanaan anteeksiantamus ja uuden elämän lahja. Ei Hän vaienna ääntämme, olipa se armon kerjääminen tai riemuhuuto. -Jumala itse valvoo Sanaansa ja työtänsä - ja tämän suuren tehtävän Hän on uskonut omalle kansalleen, jokaiselle uudestisyntyneelle, - julkituomalla Elämän Sanaa "sopivalla ja sopimattomalla hetkellä".

Mutta kristittyinä tarvitsemme toistemme apua, esirukousta ja rohkaisua. Yksin emme jaksaa. Kuljemme nisunjyvä tietä, sitä tietä, joka kerran johtaa uuteen, katoamattomaan elämään. Ja nisunjyvä tietä kulkevaa opastaa orjantappuroilla kruunattu Kunnian Kuningas, -Voittaja, Elämän Herra.

Siunaavin terveisin
Kerttu Kopsala

USA valmis vetäytymään Etelä-Koreasta

Yhdysvaltain Etelä-Korean joukkojen komentaja arvelee, ettei Yhdysvaltojen sotilaallinen läsnäolo Etelä-Koreassa ole enää kauaa välttämätöntä. Hän ennustaa joukkojen vetäytymän maasta ensi vuosikymmenen loppupuolella.

Kenraali Louis C. Menetrey sanoo, että Etelä-Korean armeijan uudistukset ja uusien aseiden hankinnat tekevät sen tarpeeksi vahvaksi puolustautumaan yksin Pohjois-Koreaa vastaan.

Yhdysvalloilla on Etelä-Koreassa arviolta 43,000 sotilasta.

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

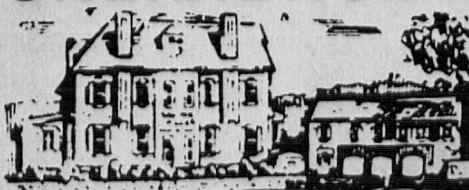
NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

*The Finnish-American***RAIVAAJA**

Tikkurilan Naisvoimistelijat of Finland marching in the parade of participants during opening ceremonies on July 13.

Skyline of Seattle, Washington

First cousins Sylvia Goodman, left, of Eugene, OR, and Ruth Holm, Fitchburg, Mass., meet for the first time during FinnFest '89.

*Scenes
from*

University of Washington
Seattle, WA. July 13-16, 1989

An Industry Show organized by the Finnish American Chamber of Commerce of the Northwest featured Finnish companies active in the Pacific Northwest: Ahlstrom, Chembond, Ekono, Finnair, Valmet, and Rauma-Repola, part of whose display board is shown above. FinnFest USA '89 was the first FinnFest to have an exhibit featuring Finnish industry.

Photos by Joyce Hannula

To the right, Lloyd and Joyce Hannula of Westminster, Mass., meet RAIVAAJA's west coast correspondent Harri Siitonen, center.

To the left, Signa Simkins of Tacoma, WA, demonstrates her weaving skills

Representatives of the Finnish American Heritage Society of Maine

Lempi & Wilho Aalto of Westminster, Mass., Barbara & Ensio Aalto of Bridgewater, Mass., and Francis & Aili Walsh of Westminster pose for a photo before the banquet in the Student Union Building on the evening of July 15.

Speaking of some medieval cities . . .

by Signe

Much has been written about the erosion of our New England coast when land is reclaimed by the sea. Strange as it may seem, in some parts of the world, the opposite can happen. The western coast of Finland, for example, has been rising for hundreds of years.

All along the coast, in the Middle Ages, were trading posts which later became cities. Because of the rise of the land, they are now located many miles from the ocean.

The Kokemäki River area was noted for its many trading posts at that time. Ships could sail up the river to reach markets. The parish covered a large area. It extended to the far North where the plains (*lakeudet*) were under water at that time. It was thus possible to travel long distances along the rivers and lakes.

Teljä, the oldest Finnish city, was one of these early trading posts. It is mentioned as *Teljän Kaupunki* in some old records, but it has not been possible to accurately pinpoint its location. Some believe that it was on the spot where the city of Ylistaro now stands.

As the land rose, the rivers became too shallow for the ships, and the cities were moved closer and closer to the coast. So some accounts place Teljä on a curve of the Kokemäki River near Uovila at about 1365.

For about two hundred years it was located there, but again the land rose and ships could no longer sail up the river. At this time the city of Pori was established, but in the ensuing years it had to be moved three times.

All accounts agree that a flourishing trade was carried on

in the Kokemäki River basin. In the summer, goods were transported along the rivers for it was considered too dangerous to travel too far out to sea. There was also a brisk trade with the East. This was carried on by land mostly along trails built by Nature for few roads existed.

In the winter, there were sleighs, but skis were preferred. The skier wore a leather strap about his waist, and pulled a small sleigh on which the goods were laden.

To Teljä were brought furs from all parts of Finland, especially from Lapland. These included squirrel, marten, deer-skin, beaver, bear and others. Also fish, meat, feathers, tallow, birds, rabbits, and tar were sent by land to countries as far east as Persia, and by sea to countries bordering on the Baltic.

In exchange, to Finland were

brought fine fabrics such as brocades, grains and flour, and salt. Copper was prized for making jewelry.

Much of the trade was by barter, but many foreign coins have been found, and help to substantiate the fact that ships from many countries paid visits here.

Silver coins were used according to weight. Small scales and weights have been found as well as broken pieces of silver coins.

In building their homes, people had to be very conscious of security. Near the sea was the ever present danger of robbers who came by boat, ransacked the cities, and often harmed the inhabitants. Since there was no police department, homes were often built near castles and fortresses which had soldiers for protection.

Churches and monasteries were holy places and would not be attacked. Rauma and Naantali both grew up near monasteries. Viipuri had its fortress and Turku its castle.

There was also no fire department. The houses were of wood and close together. When a fire started, the whole town could go up in flames. This happened in Pori as late as 1852 when the entire city burned to the ground.

Compared to modern cities, these were rather primitive. The houses had small rooms with low ceilings. Roofs might be brick or covered with sod. The windows were small and covered for the night with shutters.

The churches, monasteries and court houses were more imposing and usually built of stone.

Many people could be seen on the street. No one was in a hurry! They were very class conscious, and one could tell the wealth of a person by his clothing. The merchants were the wealthiest, wore fine fabric, and could easily be distinguished from the artisans and craftsmen. Many beggars, sickly or crippled, were seen asking for help.

The open-air marketplace was the center of town, and attracted the most activity. People did not enter the stores owned by the merchants. The latter would be inside, and would open a large window below which would be a counter on which he would display his wares. The customers would remain on the street to make their purchases.

The arrival of a foreign merchant would draw crowds of people. They would not be as interested in buying as they would be in hearing news of the outside world. There were no newspapers and, of course, no radio or television.

The commerce that was carried on at this time had the important result that it brought Finland into contact with the people of other lands. From these small beginnings came the modern and progressive nation that Finland is today.

Letter to My Grandparents

*I don't think I've ever understood;
no, it's stronger than that.
I don't think I've ever forgiven you
for coming here.*

*For leaving places
with names like Evijärvi
and Töysä
places where umlauts bounce
with the playfulness
of the midnight sun.*

*For going away forever
from birch defined land
on the shores of the Gulf of Bothnia
and then never, ever
stopping the longing for that land
left behind
so that none of us could forget
and become simply what we are;
inhabitants of a new land.*

*And, as I think of it,
if I hold anger toward the four of you
it is little in comparison
to what I feel for your children,
my parents.*

*who named us Marlene Lucille
and Colleen Grace and Helen Elizabeth
instead of Marja Liisa, Sigrid Aino
or Taava Miina;
who kept our mother tongue
hidden away in a dark closet
brought out only for visiting elderly aunts;
who insisted that this tongue
was for the dead and dying*

*and, as if to confirm,
took us to church
to be harangued in Finnish from the ceiling
high pulpit
by elongated, bony ministers who
never stopped
while I grew ever more restive*

*chewed the back of the pew like a beaver,
counted the floorboards,
counted the steps to the altar
hoped with all my might
that the minister would choke.*

*Yet with all their new country ways
your children, my parents, always
spoke the word Finland
as if they had said God.*

*They told your stories, with embellishments.
In retelling, the stories
became rainbow legends,
the basis of a new myth system
where all the deities lived
on the other side of a wide ocean.*

*And I, as child of even wider and deeper
imagination lived there with my gods
instead of here.*

*So that all my life
I have longed for the home
I've never seen,
sung myself to sleep with melodies
I've never heard,
warded off evil with incantations spoken
in a mother tongue*

which I cannot even understand.

Marlene Ekola Gerberick

Roy Helander read "Letter to My Grandparents" at the 83rd Finnish Summer Festival at Saima Park, Fitchburg, on July 2.

The poem was originally printed in Finnish Americana, a journal of Finnish American history and culture. It is reprinted here with permission of editor Michael G. Karni.

The Raivaaja Bookstore carries Finnish Americana and a new issue is scheduled to come out later this year. Watch for it.

Summer windup at Uljas Koitto camp

PEMBROKE, MASS - Summer events at UKTS Camp have been well attended.

A roast beef dinner on Aug. 6 was followed by a songfest by the Viking Voices with a variety of songs that pleased the crowd.

Margareta and Louise Rundquist had made arrangements with Laverne Anderson, president of the group. Nancy Waterhouse was the pianist and also acting director in the absence of Pat Hoitt.

An excellent buffet supper on Aug. 12 was arranged and served by Matthew Avery, a young and able culinary artist, and his crew.

On August 27 a noontime smörgåsbord will be served, followed by a program by accordionist Carol Edgeworth.

The afternoon of Sept. 23 will include a Fall Fair and supper.

The informal Sauna programs will continue on Saturdays in September and October.

WON

FinnFest USA directory of Finnish American organizations in U. S.

BALTIMORE, MD - Volume II will be published soon to contain those who missed to be included in Volume I which was distributed at FinnFest USA '89 in Seattle. (Price of Vol I is \$1 plus 65 cents postage).

Volume II will include non-profit organizations, choirs, dance groups, musicians, crafts people, artists, writers, poets, Finnish language church services, radio and TV programs, etc.

Listing is free. Please enclose a picture when available.

Each contributor will receive a free copy and they will be listed amongst contributors on the editorial page.

Volume II will also accept business-card size advertisements at the low price of \$25 from firms selling Finnish products in the U. S.

Please mail your contributions to project chairman: Kalevi A. Olkio, 3520 O'Donnell Street, Baltimore MD 21224.

Researcher on the trail of a killer

Erkki Ruoslahti is a man focused on his research. He is determined to discover what triggers a cancer cell to begin its unchecked growth and run rampant throughout the body.

Ruoslahti, 49, became the president and chief executive officer of the non-profit La Jolla Cancer Research Foundation in March. The foundation is one of only 15 basic cancer research institutions in the country.

Originally from Finland, Ruoslahti has lived in Rahcho Santa Fe since 1984.

Becoming a pioneer in extracellular matrix - his specialty - wasn't what he had in mind when he started medical school at the University of Helsinki, Finland. He said he "fully intended to become a practicing physician." But during a summer vacation, while working in a laboratory, he discovered that research was not only interesting but that it appealed to him more than becoming a physician.

Consequently, besides his medical degree, he also earned a doctorate in immunology. He completed his training at the California Institute of Technol-

ogy and later became a professor of Bacteriology and Serology at the University of Turku in his native Finland.

In 1976 Ruoslahti left Finland and joined the City of Hope National Medical Center in Duarte, Calif., as director of Immunobiology. "The research environment wasn't bad in Finland, but I wasn't able to build up all the instrumentation I needed for what I wanted to do. That (very sophisticated and expensive equipment) was available at the City of Hope," he explained.

In 1979 he came to the then 3-year-old La Jolla Cancer Research Foundation as associate scientific director and soon moved up to scientific director.

For the past nine years he has also served as an adjunct professor in the department of pathology at UCSD.

Although Ruoslahti's duties as president and CEO require him to direct all scientific and administrative activities, including overseeing a staff of over 170 other scientists, administrative and technical personnel, he considers himself first and foremost a researcher and spends the majority of his time

in the laboratory.

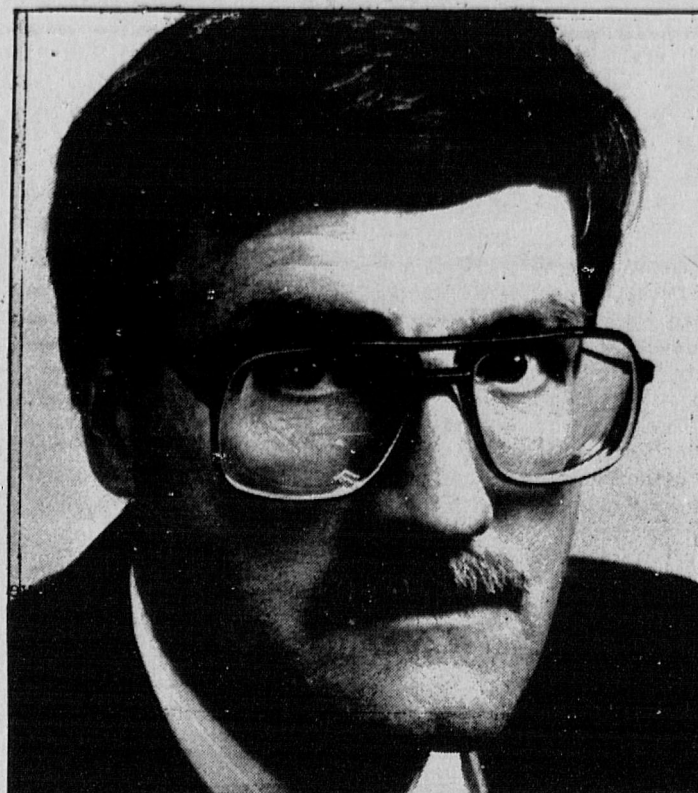
Curiosity led him into research. "I wanted to understand how cells move around in the body," he said. "This is important, not only in cancer, but also in development, and the two are closely related." He added, "When I was at Cal Tech (California Institute of Technology) there were a lot of theories around as to how this might be happening. I found it fascinating as a problem."

The problem of cell movement is important because "In cancer, what becomes the killer," Ruoslahti explained, "is not the growth of the tumor but the fact that tumor cells go to places in the body where they don't belong and then multiply there, a process called metastasis."

Ruoslahti said this is "really a migration phenomenon," and it shares a number of similarities with embryonic development. "Only with the embryo," he said, "the cells only go to the places where they are supposed to, then they differentiate and become part of the normal body. With cancer, the migration is the same but where the cells end up is wrong and they don't stop growing."

When normal cells touch they receive a signal that stops them from proliferating. Cancer cells ignore that signal. In searching for a way to understand what makes cancer cells act as they do, Ruoslahti is studying extracellular matrix.

Normal tissue is made up of cells with material in between them called extracellular matrix. "It's a meshwork of protein. Sort of a scaffold that the cells hang onto," Ruoslahti explained. "Normal cells hang onto this scaffold (it's called binding adhesion) and stay put. A tumor cell uses this scaffold to move in

Erkki Ruoslahti

the tissue.

Ruoslahti has now worked out the biochemical mechanism of the binding adhesion. He has been able to make small pieces of a protein that compete with the binding of the cells to the extracellular matrix. When those small pieces of protein are used in the system, they prevent the cancer cells from getting a hold of the matrix - essentially the protein disrupts the traction that cancer cells need to move about.

Disrupting this traction prevents cancer cells from using the extracellular matrix to pull themselves through the "scaffolding" to other areas of the tissue. "If we prevent it (the cancer cell) from doing this, it will just spin its wheels and not go

anywhere," Ruoslahti said.

According to Ruoslahti, so far all the experiments to disrupt this traction have been very simple test tube experiments, but their hope at the La Jolla Cancer Research Foundation, he said, is to eventually be able to develop the small piece of protein into an anti-invasive drug. This is not a quick process. It has already taken Ruoslahti 17 years just to reach this stage.

By his own admission, Ruoslahti spends most of his time on his work, even when at home. It's the only thing, he said, that has made it possible for him to remain both a fulltime scientist and a scientific administrator.

By Roseanne Odenwalder
Del Mar Surfcomber

Kalenteri

CONNECTICUT

- Aug. 25 - Evening dance, Tamarack Lodge, Voluntown. Featuring music by "Talkootanssit" players.
- Aug. 26 - Jyväskylä Teatteriyhdistys Kulissi's production of "Talkootanssit", 3 pm, Tamarack Lodge, Voluntown. Play followed by chicken barbecue and dancing. 3 pm is the correct time for the performance instead of the 2 pm listed here the past few weeks.
- Aug. 27-Sept. 13 - Exhibition of oils and watercolors by Millie Wiskari, Willoughby Wallace Memorial Library, 146 Thimble Islands Rd., Stony Creek. Hours: Mon-Thurs, 11 am-9 pm; Friday & Sat., 11 am-5 pm.
- Sept. 2 - Labor Day Dance, 8:30 pm, Aura Hall, Voluntown. Music by Bert Stromholm with soloist Aatos Autio. Sponsored by Aura Seura.

MASSACHUSETTS

- Aug. 23 - Sauna & refreshments, 6:30-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Furnace Pond, Suomi Rd., Pembroke.
- Jyväskylä Teatteriyhdistys Kulissi's production of the musical "Talkootanssit", 7 pm, Weston Auditorium, Fitchburg State College, North St., Fitchburg. Admission, \$5. Sponsored by Finnish Cultural Center at Fitchburg State College.
- Coffee & dance social, 8 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Lancaster.
- Aug. 26 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.
- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by Dori Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
- Dance, 8 pm-midnight, Sovittaja Park, Demond Pond, Finn Park Rd., Rutland. Music by Bert Stromholm. Sponsored by Finnish American Club of Rutland.
- Aug. 27 - Smörgasbord, noon, Uljas Koitto Camp, Pembroke. Followed by program by accordionist Carol Edgeworth.
- Aug. 30 - Sauna & refreshments, 6:30-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.
- Coffee & dance social, 8 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Lancaster.
- Sept. 2 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.
- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
- Sept. 9 - Supper, 5 pm, Uljas Koitto Camp, Pembroke.
- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Veikko Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

MICHIGAN

- Sept. 6 - Finnweavers meet, 10:30 am, Lounge, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills.
- Sept. 9 - Flea Market, 9 am-3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
- Sept. 10 - Supper, 5:30 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
- Sept. 11 - Finnish language classes begin, Finnish Center, Farmington Hills. Registration: 6:30 pm; classes 7:30-9:30 pm. Beginning, intermediate, advance. For information: 478-9638.

NEW YORK

- Aug. 5-31 - Exhibit of paintings by Soile Yli-Mäyry, Amos Eno Gallery, 591 Broadway, New York. Theme: "Burnt Horizon". Gallery open Tuesday-Saturday, 12-6 pm. Tel: (212) 226-5342.
- Aug. 27 - Jyväskylä Teatteriyhdistys Kulissi's production of the musical "Talkootanssit", 2 pm & 7 pm, Imatra Hall, 740-40th St., Brooklyn.

OHIO

- Sept. 9 - 10th Annual Finn Open, Forest Oaks Golf Course, Southington.

All programs subject to change

Plies and pirouettes for a second season at Saima Park

FITCHBURG, MASS - The Ingrid Lahti School of Dance will leap into its second season starting on Sept. 12. The 1989-90 school season will have instruction in both Ballet and Pointe for all ages and levels.

Ingrid Lahti Sweeney, the instructor, is a dance instructor/choreographer in the local area.

She has studied and instructed for Marion Rice and other Fitchburg area dance studios. She has also performed internationally with the Revontulet Finnish folk dance group.

Sweeney holds a Bachelor of Arts degree in Dance Education from Goucher College.

Last year, Ingrid Lahti School of Dance's premier year, culminated in a Spring Ballet Recital. This production included a lecture and demonstration on ballet basics as well as a ballet entitled "Gizelle's Birthday", written and choreographed by Sweeney.

This fall the dance school will be opening its doors to a younger set of students. In addition to the students already enrolled (ages 7 and up), Sweeney will be

offering classes to children starting at the age of four.

For more information or enrollment, call 840-1362.

A Finnish Miss America?

This year's Miss Arizona at September's Miss America Pageant will be a young woman of Finnish descent, Tammy Jean Kettunen. hs

Articles for Sale

Arbor Presses, Compressors, Floor Jacks, Visers, Drills, Mills, Lathes, Brakes, Shears, Rolls, Bar Folders, Notchers, Lock Formers, Power Slitters, Shelving, Pallet Racks, Pallet Stacker, Blue Print Machines, Plan Files, Storage Cabinets.

Risons, 253 Main St. Plaistow, NH 1-603-382-5671
Mon.-Fri. 9:30-5 Sat. & Sun. 10-2.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

UKTS SUMMER CAMP

Suomi Rd, off Route 36, Pembroke, MA

August 27 Smörgasbord at noon
Program of Accordionist Carol Edgeworth

Sept. 23 (PM) Fall Fair and supper
Sat. saunas continue in Sept. and Oct.

Teen keksimisestä on monia taruja

Siitä, miten tee aikoinaan keksittiin, on olemassa monia taruja. Kiinalaisen tarun mukaan ensimmäinen teen maistaja oli vuonna 2,737 e. Kr. Kiinan keisari Shen Nung. Häntä kutsuttiin myös jumalalliseksi maanviljelijäksi ja lääketieteen isäksi.

Keisari keitti puutarhasaan juomavettä ja läheisestä pensaasta lensi veteen muutamia lehtiä. Keisari piti lehtien antamasta hienosta tuoksusta ja mieltä juomaan. Tee oli keksitty. Näin kerrotaan Suomen teeneuvoston julkaisemassa kirjasessa "Teen maailma."

Englantilaiset tunnetaan kautta maailman teen todellisuudesta suurkuluttajina. Englantilaisien tutustuminen tähän jaloona juomaan alkoi kertomusten mukaan kuitenkin surkeasti.

Muuan merenkulkija toi Intiasta Englantiin teelehtiä ja piti arvovaltaisille vierailleen kutsut. Juhlien isäntä oli vastaanottamassa vieraita ja teen valmistaminen jäi hänen äitinsä huoleksi.

Kun isäntä riensi keittiöön katsomaan, joko tee olisi valmista, hän tapas äitinsä pureskelemassa hyvin happa-min ilmein kosteita teelehtiä. - Tämä ei ainakaan minun mielestäni ole erityisen hyvää, sanoi vanha rouva. - Mutta missä on vesi, jossa keitit lehdet?, kysyi poika. - Sen minä tietysti heitin pois, kuului vastaus.

Teenjuontitavat ja -tottu-

mukset vaihtelevat maasta toiseen. Irlantilaiset juovat omien sanojensa mukaan niin voimakasta teetä, että "rotta ei pistä siihen edes jalkojaan".

Kiinalaiset eivät yleensä lisää teensä joukkoon sokeria, maitoa tai sitruunaa, vaan juovat vahvan teen sellaisenaan.

Minttutee on arabien suosikki. Esimerkiksi Marokossa kauppiat tarjoavat usein asiakkaalleen lasillisen lämmitettyä, mintulle tuoksuva juomaa kauppoja hieroessaan.

Venäläiset lisäävät usein teehensä joko vadelma-, mansikka- tai kirsikkahilloa, jota voi lusikoida suuhunsa myös teekulausten lomassa. Kun teetä 1600-luvulla ruvettiin juomaan Venäjällä, sen hyväksi puoleksi mainittiin, että tee pitää hereillä kirkossa. Vanhoissa venäläisissä romaneissa samovaari höyryää joitakin laskujen mukaan jo viimeistään kolmannessa luvussa.

Japanilaisissa kodeissa on talvisin miltei jokaisessa huoneessa pieni kamina ja sen päällä höyryävä vesipannu. Veden höyry kostuttaa kuivaa ilmaa ja samalla valmistuu tee. Vieras saakin teekupin kätteensä heti saavuttuaan.

Greenpeace Sellafielldin ydinjätelaitoksen kimppuun

Ympäristöjärjestö Greenpeace on ryhtymässä uuteen kampanjaan englantilaista Sellafielldin ydinjätteen jälleenkäsittelylaitosta vastaan. Järjestön lippulaiva, uusi Rainbow Warrior on purjehtinut laitoksen edustalle osoittamaan mieltään radioaktiivisen jäteveden laskemisesta mereen.

Greenpeace aikoo tiedottaa erityisesti laitoksen aiheuttamasta syöpäriskistä. Järjestö väittää, että Sellafielldin ympäristössä leukemiatapausten määrä on kymmenkertainen koko maan keskiarvoon nähden.

Sellafielldin laitoksen on tulevaisuudessa määrä käsitellä mm. puolet Saksan liittotasavallan ydinjätteistä.

Tupakka lisää keskenmenoja ja kätkeytykuolemia

Raskauden aikana tupakointien naisten riski saada myöhäinen keskenmeno on 40 prosenttia suurempi kuin tupakoimattomilla. Tupakointien äitien lapsilla myös kätkeytykuoleman vaara on kaksinkertainen, ruotsalainen tutkimus osoittaa.

Tutkimus julkaistiin äskettäin ruotsalaisessa lääketieteellisessä julkaisussa. Tutkimustulokset perustuivat vuosien 1983 - 1985 aikana Ruotsissa tapahtuneisiin 300,000 synnytykseen.

Tupakointi raskauden aikana lisää kätkeytykuolemien riskiä etenkin vauvan kymmenen ensimmäisen elinvuoden aikana, lääkärit totesivat tutkimuksissaan.

100,000:sta vuosittain syntyvästä ruotsalaisvauvasta noin 90 kokee kätkeytykuoleman.

Mitä sana Suomi

sinulle merkitsee?

Bill Katcher, Fitchburg

- Hetkinen...No ainakin toisen maailmansodan aikana suomalaiset taistelivat venäläisiä vastaan ja Suomi piti koko pitkän talven hyvin pintansa, mutta sitten kevään tullessa ja sään muuttuessa venäläiset saivat yliotteen.

- Sitten tietysti tulee mieleen asioita, jotka on luonteellisesti Ruotsille ja Norjallekin, kuten esimerkiksi puhdas luonto.

- Ja eikös suomen kieli ole siinä mielessä erilainen, että se kuuluu ihan eri kieliryhmään kuin esimerkiksi ruotsi tai englanti? Muistaakseni kristinusko tuli Suomeen myös myöhemmin kuin esimerkiksi Keski-Eurooppaan.

Mildred Girard, Fitchburg

- Ei sano kyllä yhtään mitään. En tunne edes ketään suomalaista.

-Minä olin niin keho maantiedossakin aina koulussa, etten osaa kyllä ollenkaan sanoa, missä se mahtaa olla Euroopassa kuitenkin ilmeisesti? Minulla on tarpeeksi pulmia täällä Fitchburgissa, jotta minulla olisi aikaa välittää muista maista (naurua).

- Joku minulle kyllä taisi sanoa, että siellä on ihan mukavaa...

Diane Y. Willard, Townsend

- Vaalea tukka ja siniset silmät. Ja hiihtäminen.

-Eikö se ole lähellä Ruotsia, eikös Suomella ja Ruotsilla ole yhteinen raja? Olen kyllä kuullut että siellä on oikein kaunista ja joku kerta sinne olisi kiva matkustaa.

- Niin ja tietysti Jonathan. (Raivaajan edustaja: "Jonathan?"). Niin, minä olen nimittäin töissä postissa ja Raivaajan Jonathan Ratila käy siellä päivittäin.

Tiffany Hebert, Ashburnham

- Minä en kyllä tiedä siitä kovin paljoa...

- Ei minulla ole kyllä mitään aavistusta, missä se on.

- Ai niin, mutta tunnenhan minä yhden suomalaisen. Meidän koulussa oli yksi suomalainen vaihto-oppilaspoika. Joo, ja se oli jopa samalla historian luokalla kuin minä. Se oli oikein kiva.

- Mutta en minä kyllä osaa Suomesta sanoa yhtään mitään (Raivaajan edustaja: "Arvaa edes missä se voisi olla"). Tuota...olisko se jossain Tanskan lähellä?

Derek Carlson, Fitchburg

- Jossainhan se on, kaukana...

- Itse asiassa minulla on kyllä suomalainen työtöystävä. Se on tullut Suomesta ja asuu nyt täällä. Se on kyllä jotain joskus puhunut, että haluaisi mennä sinne käymään.

- Eikö se ole vähän englantilaistyylinen maa: puhdasta ja kaunista kaupungeissa. Sehän on jossain Englannin lähelläkin, kun mennään Englannista meren yli? Eikö Ruotsikin ollut joku naapurimaa?

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Tulevia tilaisuuksia

Kahviaiset ja tanssit keskiviikkoiltoisin heinäk. 5. - elok. 30. klo 8 Kaleva Huvilalla, Fort Pond, Lancaster. Kaikki tervetulleita!

★

Burbankin sairaala tarjoaa vapaaehtoistyötä kaikille 14 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille henkilöille.

Osanottajilla on tilaisuus oppia uutta, voida seurustella mielenkiintoisten ihmisten kanssa ja mikä parasta, saada henkilökohtaisesti kokea vapaaehtoistyön merkitys.

Lisätietoja saa ottamalla yhteyden sairaalan vapaaehtoispalveluun soittamalla numeroon 343-5458.

★

Burbankin sairaalan syysmyyjäisten suomalaiskoju tarvitsee vapaaehtoistyöläisiä. Kaikkia innostuneita pyydetään saapumaan Joyce Hannulan kotona perjantaina, elok. 25. p:nä klo 10 aam. pidettävään kokoukseen, missä kirjoitetaan kirjekuoria ja laaditaan puhelinlistoja. Lounas tarjolla.

Syysk. 12. p:nä opetellaan Karjalan piirakoiden leipomista Mimmu Hartiala-Sloanin johdolla.

Soittakaa Joyce Hannulalle 874-0629, mikäli haluatte saapua kokoukseen tai olette kiinnostuneita leivontakurkseista.

★

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, elok. 26. klo 8-12 yöllä. Dori Wells Duo huolehtii musiikista. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Tanssit Sovittajan Puistossa lauantaina, elok. 26. p:nä klo 8-12 yöllä. Bert Stromholm takaa tahdin. Järjestäjä FACR. Kaikki tervetulleita!

Fitchburg ja ympäristö

Kirkollisia

FITCHBURG, MA - Fitchburgilainen Eunice R. Houle vastaanottamassa timanttiaan Steve McNamaralta, Workers' Credit Unionin markkinointijohtajalta. Houle, joka on WCU:n pitkäaikainen jäsen, oli timanttiarvonnan kesäkuinen voittaja.

GARDNER, MA - Gardnerilainen Keith Eaton vastaanottamassa timanttiaan Jeanne Legeriltä, Workers' Credit Unionin Gardnerin sivukonttorin hoitajalta. Eaton oli WCU:n 75-vuotisjuhlien timanttiarvonnan heinäkuun voittaja. Poikkea sinäkin Workers' Credit Unionin konttoriin Fitchburgissa, Gardnerissa tai Orangessa ja osallistu arvontaan. Seuraavan kuun timantilla voi olla sinun nimesi!

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaus New Life asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehua- tarjoiu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Kahvitarjoilun kustantavat Miriam, Mirja ja Irja.

Messiah Luterilainen seurakunta

Torstaina, elok., 24, klo 7:30 ill. "Church Growth Workshop" kirkolla.

Sunnuntaina, elok. 27, klo 9:00 aam. Rukous hetki. Klo 9:15 Sunnuntaikoulu ja Raamattu luokka. Klo 9:30 Korkeakoululaisten Raamattu luokka. Klo 10:30 Englanninkielinen Ehtoollis-jumalanpalvelus.

Keskiviikkona, elok., 30 p., klo 7:30 ill. Hartaustilaisuus Mäntyranassa.

Wanted

Apple pickers

Sept. 8 - Oct. 6

Sulin Orchard
885 Fisher Rd.
Fitchburg, MA

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP
Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS AXELSON & SONS

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina, elok. 26 p.
klo 8 - 12 yöllä

Dori Wells Duo

Kaikki tervetulleita!

Finnish American Club of Saima

Tanssit Sovittajan Puistossa

Finn Par Road
Demond Pond, Rutland, MA

Lauantaina, elok. 26 p.
klo 8 - 12 yöllä

Bert Stromholm

Virvokkeita
Finnish American Club of Rutland
(F.T.S.S.)

99. toimintavuotemme

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouškoneita, Amana
jaakaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Viitasaarelaiset sukulaiset Ritva Niskanen (vas.) ja Vieno Huuskonen (oik.) Elainen Brownin kainalossa.

Temppellinaukion kirkon edustalla Joyce Thompson, Arthur Hierk ja Elaine Brown.

Sukuloimassa Suomessa

WARWICK, MA - Ryhtyesään tutkimaan isänsä puoleista sukua vuoden 1986 kesällä Elaine Brown tuskin osasi aavistaa, että kolme kesää myöhemmin löytäisi itsensä, isänsä synnyinmaan kamaralta.

Näin siinä kuitenkin kävi.

Elainen isä Henry Höök oli syntynyt Viitasaareen, mutta lähti sieltä Amerikkoihin, vanhempiensa kanssa ollessaan vasta 3-vuotias.

Ajan myötä yhteydet vanhaan kotimaahan katkesivat, kunnes Elaine isänsä kuoltua innostui tutkimaan suomalaisia juuriaan. Suomesta saamansa tarkan sukuselvityksen ja tulkin avulla Elaine otti kirjeitse yhteyttä Suomessa asuviin pikkuserkkuihinsa.

Kirjeitse alkanutta tuttavuutta oli jatkunut noin vuoden

päivät, ennen kuin ajatus sukulaisvierailusta kypsyi siihen pisteeseen, että Elaine ja hänen miehensä Charles Brown ryhtyivät opiskelemaan suomea Fitchburgin Kaleva Kodissa.

Suunnitelmiin kuului matka Suomeen seuraavana kesänä, siis vuonna 1989.

Kirjeenvaihdon jatkuessa ja opintojen edistyessä Elainen sisko Joyce Thompson, Winc-

hester, NH:stä ja Atholissa asuva veli Arthur Hierk päättivät liittyä matkalaisiin.

Kesäkuussa nelikko sitten matkusti Suomeen viettäen aluksi muutaman päivän Helsingissä tutustumalla kaupungin nähtävyyksiin siellä asuvan sukulaisneitosen seurassa.

Monta kilometriä tuli taitettua ennen kuin kaikki tarpeellinen oli ehditty nähdä.

Matka jatkui sitten vuokratulla autolla Viitasaarelle, missä matkalaiset tapasivat ennemmän sukulaisia kuin tiesivät omistavansa.

"Saimme ruhtinaallisen vastaanoton joka paikassa," Elainen kertoo.

Kahteen viikkoon mahtui monenlaista nähtävää. He näkivät kaunista ja puhdasta Suomen luontoa, söivät ihania herkuja, pääsivät sauno-

maan ja uimaan ja jopa aitoihin latotansseihin. Olipa heillä tilaisuus nähdä sekin paikka, missä heidän isänsä oli syntynyt.

Nyt Suomessa asuvat sukulaiset ovat luvanneet tulla vastavierailulle tulevina kesinä.

"Ja Charlie on luvannut viettä minut sinne toistekin," kertoi matkaansa tyytyväinen Elaine.

SYDÄNINFARKTIN... jatkoa sivulta 6

muutamia kymmeniä vuodesa. Muut yliopistosairaalat tulivat toimintaan mukaan 1970-luvun lopulla.

Amerikkalaiset alkoivat kehittää valtimokovettumien kirurgista hoitoa 1960-luvun lopussa Clevelandin klinikalla sekä Wisconsinin ja New Yorkin yliopistossa. Silloin kehitettiin ohitusleikkaus, jossa alaraajasta otetulla laskimonpötkällä korvattiin tukkeutuneen suonon toiminta. Leikkauksen edellytyksenä oli uusi tutkimusmenetelmä koronaangiografilla eli sepelvaltimoiden varjoainekuvauksella.

Varjoainekuvauksessa työnnetään katetri reisivaltimon kautta sepelvaltimoiden suulle, suoniin ruiskutetaan varjoainetta ja sen leviämistä otetaan röntgenfilmi. Varjoainetta ja katetrin kulkua tarkkaillaan myös monitorista. Niin saadaan selkeä kuva ahautumista, minkä perusteella leikkaus suunnitellaan. Potilaasta otetaan lisäksi rasisydänfilmi, ja hänelle tehdään kaiku- ja isotooppi tutkimus.

Sydänkeuhkokone uudisti vallankumouksellisesti sydänkirurgiaa 1950-luvulla. Sitä ennen sydän sykki koko leikkauksen ajan. 1970-luvun lopussa uudet sydänlihaksen jäädytys- ja ravitsemismenetelmät mullistivat sydämen suojauksen sydänkeuhkokoneessa.

Ohitusleikkauksessa sydän-

pussi avataan, laskimoveri oikeasta eteisestä yhdistetään sydänkeuhkokoneeseen. Hapetettu veri pumpataan aorttaan.

Ohituksia tehdään yleensä yhdestä seitsemään. Ahtaukset ohitetaan rinnan sisäseinämän valtimoilla tai alaraajoista otetuilla laskimoilla.

Jos alaraajojen laskimot on käytetty aiemmin tai ne on poistettu suonikohjujen takia, käytetään käden laskimoita.

Leikkaus kestää neljä viisi tuntia. Se vaatii ryhmää, jossa työskentelee yhdeksän harjaantunutta lääkäriä ja hoitajaa.

Leikkauksen jälkeen potilas siirretään teho-osastolle, jossa tarkkaillaan muun muassa verenpainetta, pulssia, raajojen toimintaa ja leikkauksen alueen vuotoa. Vuorokauden kuluttua tarkkailua kevennetään.

Potilas pääsee normaalisti sairaalasta kymmenen-neljäntoista päivän kuluttua leikkauksesta. Sairasloma kestää kolme kuukautta.

Potilaista 95 prosenttia selviää kotiin. Ns. viisivuotiseelonjääminen on yli 90-prosentista. Lääkehoidossa vastaava luku on 70-80 prosenttia.

Leikatut potilaat oirehtivat merkittävästi vähemmän kuin pelkässä lääkehoidossa olivat.

Itämeri on pahoin saastunut

Itämeri kylpee öljyssä ja levässä, kun sen kuuluisat hiekkarannat ovat saastuneet uintikelvottomiksi. Viron ja Latvian kuulut kylpyläkaupungit elävät kohta vain muistoissa, jos jätevedet lasketaan edelleen puhdistamatta mereen.

Esimerkiksi Pärnun, Viron kuulun kylpyläkaupungin rannoille on jo pystytetty kyltit, jotka kertovat, että merivesi on saastunut uintikelvottomaksi. 57,000 asukkaan Pärnu ei yksinkertaisesti pysty yksin rahoittamaan ympäristönsuojelua. Kaupungissa käy vuosittain satatuhatta turistia, mutta tuotto menee Viron keskushallitukselle ja neuvostoliittolaiselle matkatoimistolle Intouristille. Pärnu saa siitä tuloja vain halvan henkilöauton verran.

Arviolta 90 prosenttia Pärnun saasteista tulee Riiaista. Latvian pääkaupungissa, miljoonan asukkaan Riiaassa, ei ole lainkaan vedenpuhdistuslaitosta: viemärit laskevat suoraan Väinäjokeen, Lielupejokeen ja mereen.

Seudun pahin saastuttaja on yli satavuotias sellutehdas, joka myrkytti Lielupejoen vettä jo 1800-luvulla.

Pärnun tilanne on vain yksi esimerkki. Kaikissa Itämeren etelärannalla sijaitseissa maissa - Neuvostoliitossa,

Puolassa, Itä-Saksassa ja Länsi-Saksassa - on jouduttu sulkemaan kymmenittäin kuuluisia hiekkarantoja saastumisen vuoksi. Milloin ovat syynä tehdaspäästöt, milloin paisuneet öljykuljetukset.

Esimerkiksi Liettuaan on vasta nyt sallittu perustaa vihereä liike, kun on havaittu, että ympäristön tila on suorastaan katastrofaalinen. Vaikka vedenpuhdistuslaitoksia on tekeillä, kestää vuosikausia, ennen kuin meri edes alkaa elpyä.

"Zgai ei ole kotiarestissa"

Kiinan syrjäytetty puoluejohtaja Zhao Ziyang asuu edelleen maan korkeimmalle johdolle varatulla Zhongnanhainimisellä asuma-alueella Pekingin sydämessä, kertoi Hongkongilaislehti South Chin Morning Post.

Zhao ei lehden mukaan ole virallisesti kotiarestissa, mutta poistuu kodistaan harvoin. Hän saa ottaa vastaan läheisiä ystäviään ja omaisia. Zhaoilta on nyttemmin riistetty kaikki puoluevirat, ja häntä pidetään pääsyyllisenä alkukesän "sekasortoon".

Uutispaloja

Ingrid Lahti School of Dance -koulu aloittaa toisen toimintavuotensa syyskuun 2. päivänä. 1989-90 kaudella tullaan opettamaan kaikkia balettimuotoja eri ikäisille ja tasoille oppilaille.

Opettaja Ingrid Lahti Sweeney on opiskellut ja opettanut mm. fitchburgilaisen Marion Ricen studiossa. Kansantanssiryhmä Revontulten kanssa hän on esiintynyt useilla eri paikkakunnilla. Hän on suorittanut BA oppiarvon Goucher Collegessa.

Ensimmäinen toimintavuosi päättyi kevään balettiesi-merkeissä. Baletin alkeiden lisäksi ohjelmaan kuului Ms. Sweeneyn kirjoittama ja koreografikoima baletti "Gizelle's Birthday".

Tänä syksynä opetusta tarjotaan myös nuoremmille tanssista kiinnostuneille. Oppilaita hyväksytään kaikki 4 vuotiaat ja sitä vanhemmat.

Lisätietoja näistä saiman Puistossa pideetävistä tanssitunneista saa soittamalla 508 840-1362.

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Ultra - juoksun
voitto Suomeen

Virkkalainen ultrajuoksija Seppo Leinonen, 36, voitti ensimmäisenä suomalaisena kansainvälisen 24 tunnin juoksun elokuun alussa Turhousissa Belgiassa.

Leinonen taivalsi vuorokauden aikana 215 kilometriä 984 metriä. Toiseksi tullut isäntämaan L. Hertten hävisi Leinoselle 11 kilometriä.

- Päivällä lämpömittari kiipti yli 30 asteen ja yölläkin lämpöasteita oli lähes 20.

Kuumuus pudottikin jonkin verran tulostasoa, kertoi Seppo Leinonen, joka toukokuussa Itävallassa juoksi vuorokaudenjuoksun SE-lukemiksi 233 kilometriä 299 metriä.

Belgian kilpailuun osallistui 28 juoksijaa, joista 14 urakoi maaliin asti.

Leinosen seuraava kansainvälinen kilpailu on syyskuun viimeisenä viikonloppuna juostava 250 kilometrin pituinen Sparthalon-juoksu Ateenasta Spartaan.

Käsitys pyhästä avioliitosta murenemassa

Avioeroja tänä vuonna
ennätysmäärä Suomessa

Tilastokeskuksen ennakkotiedot kertovat, että meneillään on melko varmasti hurjin avioerovuosi Suomen historiassa. Vuoden neljän ensimmäisen kuukauden aikana on myönnetty jo 5,604 eroa, kun kautta 1980-luvun niitä otettiin vajaat 10,000 vuodessa. Viime vuonna eroja otettiin jo yli 13,000, mutta tänä vuonna saavutetaan ilmeisesti 20,000 eron raja.

Avioliittojen määrä ei sen sijaan näytä kasvavan. Suomessa on solmittu vuoden 1984 jälkeen selvästi vähemmän avioliittoja kuin vuosikymmenen alkuaikoina. Nykyisin avioliittoja solmitaan noin 25,000-26,000 vuosittain. Liitoista runsas kolmannes purkautuu, ruuhka-Suomessa miltei neljä kymmenestä avioliitosta päättyy eroon.

Jos avioeroja otetaan tänä vuonna ennustettu määrä, 40,000 aviopuolisoa ja heidän noin 20,000 lastaan liittyvät joukkoon, jonka elämäntilanteeseen kuuluu avioero.

Avioeroryöppy on seuraus uudesta avioliittolaista, joka tuli voimaan viime vuonna.

Uuden lain mukaan syyllistä avioliiton purkautumiseen ei enää tarvitse etsiä, vaan ero tulee automaattisesti kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun puoliso on sitä yhdessä hakenut tai kun toinen puoliso on saanut oikeudelta tie-

Suomessa vuosittain solmituista noin 25,000 avioliitosta runsas kolmannes päättyy eroon, ruuhka-Suomessa miltei neljä kymmenestä avioliitosta purkautuu.

don, että hänestä haetaan eroa.

Avioerojen raju lisääntyminen on asiantuntijoiden mukaan tilapäinen ilmiö: määrä tasaantuu parin vuoden kuluessa 10,000-13,000 tasolle. Mutta paluuta tätä alhaisempiin lukemiin ei ole, sillä suhtautuminen avioeroon on muuttumassa. Yhä useammat käsittävät, ettei avioliitto suinkaan aina ole pitkä, elämäntilanteen kaari, vaan eräs vaihe elämässä. Kaksi ja kolmekin avioliittoa kokeneet suomalaiset eivät enää ole

mitään harvinaisuuksia.

Käytännöllisesti katsoen kaikki asiantuntijat sanovat, että etupäässä naisen aseman muuttuminen on lisännyt avioeroja.

Vielä 1950-luvulla naisten oli kärsittävä avioliittotuhasta, koska useimmilla ei ollut minkäänlaisia taloudellisia mahdollisuuksia purkaa liittoa. Nyt yhä useammat pystyvät eroamaan - etenkin kun yhteiskunta tukee monin tavoin nimenomaan naisia, joille lapset yleensä jäävät.

Pikku-uutisia

Rikosten kasvu
huolestuttaa
Helsingissä

Poliisi on huolissaan rikosten määrän kasvusta Helsingissä. Kasvu on ollut vuoden ensimmäisellä puoliskolla yli 40 prosenttia verrattuna viime vuoteen.

Ryöstörikokset ovat kasvaneet 47 prosenttia, omaisuusrikokset 22 prosenttia sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset 14 prosenttia. Kaikkien rikosten yhteismäärä oli 29,967 kappaletta.

Poliisin mukaan tilanne johtaa siihen, että kohta ei enää ehdiä tutkia pikkurikoksia.

Simputuksesta
rangaistuksia?

Pääesikunnassa valmistuneet tutkimukset saattavat johtaa rangaistuksiin Pohjan Prikaatissa.

Tutkimusten mukaan osa prikaatin kantahenkilökunnasta on syyllistynyt varusmiesten asiattomaan kohteluun ja simputukseen eli esimiesaseman väärinkäyttöön.

Puolustusvoimain komentajan Jaakko Valtasen mukaan eräät Pohjan Prikaatissa Oulussa pidetyt järjestäytymisharjoitukset eli räätisulkeiset antavat aiheen harkita syyte- tai kurinpitotoimia.

Päätösvalta asiassa on siirretty Pohjois-Suomen sotilasläänin komentajalle Martti Alatalolle.

Naispappien
vihkiminen
esillä

Porvoon piispa Erik Vikström esittää piispoille oikeutta kieltäytyä vihkimistä naista papiksi.

Naisille kuitenkin turvattaisiin pappisvihkimys omissa hiippakunnissaan, sillä vihki-oikeus siirrettäisiin tuomiorevastreille.

Vikström aikoo esittää ehdotuksensa piispainkokoukselle ensi syyskuussa.

Porin jazzissa
hyvin yleisöä

Porin jazzfestivaalien yleisötavoite täyttyi tänä vuonna ja juhlien taloushuolet helpotui hieman. Kaikkiaan Porissa kävi neljän päivän aikana vieraita noin 30,000.

Juhlien budjetti oli 7.5 miljoonaa markkaa, josta puolet piti kerätä lipputoilla.

Lipputulot nousivat yli neljän miljoonan, joten juhlien tulos jäi positiiviseksi. Viime vuonna juhlat tuottivat 1.5 miljoonaa markkaa tappiota.

Timo Mustakallio
-laulukilpailu

Järvenpäälinen mezzosopraano Päivi Nisula voitti tämän vuotiset Timo Mustakallio-yksinlaulukilpailut Savonlinnassa. Toiseksi sijoittui baritoni Heikki Kilpeläinen ja kolmanneksi tenori Aki Alarik Kottervo.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittääkää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

**FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE**

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

**NEW YORK \$618 - SEATTLE \$649
LOS ANGELES \$699 - TORONTO \$655**

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

**Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -**

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL HANSLIN SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Mökit uhkana norpalle

Viime aikoina hyväksytyt ja tulossa olevat Saimaan mökkikaavat ja lomakylät uhkaavat ainakin sadan järvellä asuvan saimaanhylkeen olemassaoloa.

Saimaanhylkeiden olosuhteisiin vuosien aikana tutustunut tunnettu suomalainen, maanviljelijä-luontovalokuvaaja Juha Taskinen kertoo vain 60 norpan oleskelevan mökittämättömien suojeluviivien turvassa.

Tällä hetkellä Suomen suurimmalla järvellä Saimaalla asustaa noin 160 norppaa, joiden tulevaisuutta Taskinen pitää nykytilanteen valossa lähes toivottomana.

Teollisuuden myrkyistä kärsivät viimeiset saimaanhylkeet eivät kestä lisääntyvää häirintää ja kalastusta. Vaikka tänä keväänä saatiin iloinen tieto 25 uudesta norpan poikasesta, kuutista, Taskinen pelkää riemun olevan vain väliaikaista. Kun uudet lomakylät on saatu valmiiksi ja kun veneiden koko ja määrä kasvaa suorastaan räjähdysmäisesti, voidaan puolentoistasadan norpan kanta pyyh-

käistä unohduksiin muutamassa vuodessa.

Taskinen mainitsee esimerkkinä, että Kangaslammin kunta aikoo rakentaa 196 mökkiä Koloveden ja Linnansaaren kansallispuistojen väliin lähelle Tappuvirtaa. Tätä Saimaan majakaksi kutsuttua hanketta on viety vauhdilla läpi, vaikka paikkakuntalaiset sitä lähes yksimielisesti vastustavat.

Saimaan majakan vaikutusalueella elää Taskisen mukaan

jatkuvasti 3-4 norppaa ja vuosittain siellä syntyy 1-2 poikasta.

Taskisen ja muiden norpan ystävien murheet eivät jää Kangaslammin kuntaan. Pihlajavedelle, entiselle suunnitellulle kansallispuistoalueelle, on tulossa kahdessa vaiheessa yhteensä 3,000 mökkiä. Kun entiset alueen mökit lasketaan päälle, on alueella jo 4,000 mökkiä veneineen, teineen ja jäteongelmineen.

Taskisen mukaan norpalla ei ole alueella mitään tulevaisuutta. Nyt siellä on 25 yksilöä ja poikasia syntyy vuosittain lisää 5-6.

"Pihlajavesi on toiseksi parasta aluetta Saimaalla. Haukivesi Linnansaaren kansallispuistoinen on paras: 45 norppaa ja poikasia vuosittain 18," Taskinen kertoo.

Taskisen mukaan Puumalan Katosselän norppa-alueen puolesta kerätään parhaillaan

kansalaisadressia. Katosselän ja samalla 12-15 norpan pelastaminen mökkien aiheuttamilta haitoilta maksaisi valtiolle 80 miljoonaa markkaa. Se on enemmän kuin kaikki Suomen valtion yhden vuoden luonnonsuojelualueiden ostovarot yhteensä.

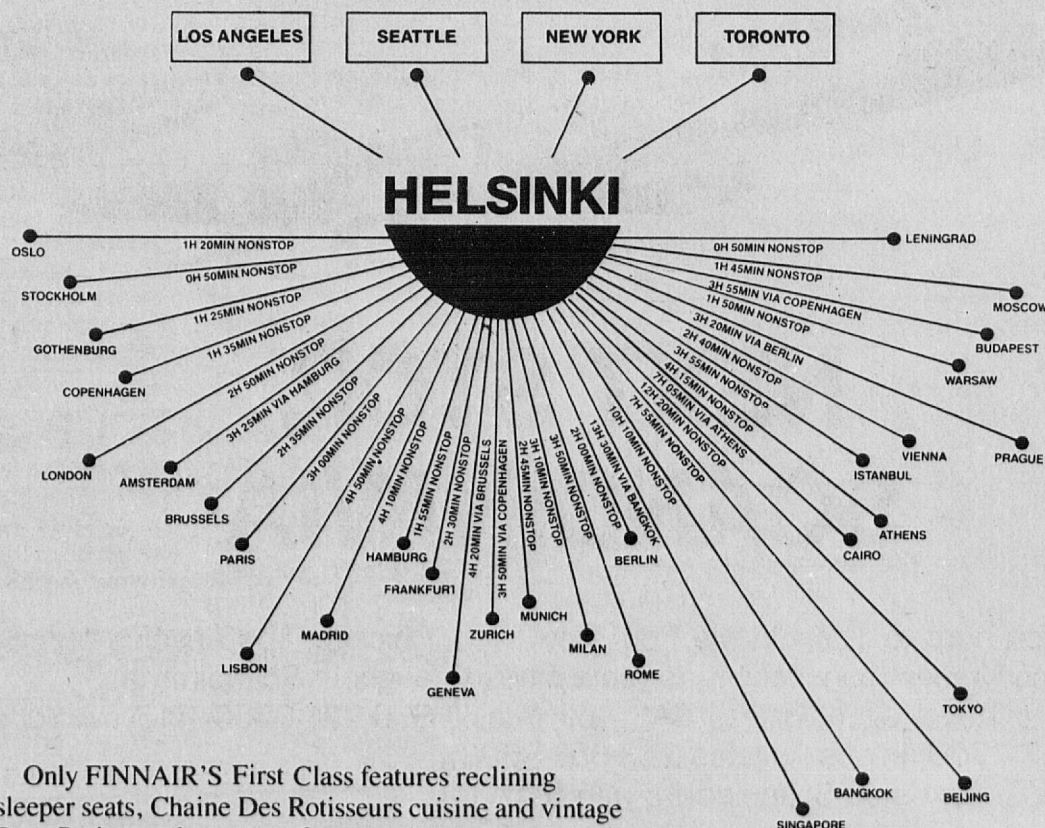
Taskinen pitää saimaanhylkeen suojelua olennaisena muunkin Saimaan luonnon pelastamiseksi.

"Kaikesta tapahtuneesta huolimatta norpan olemassaolo on voinut vaikuttaa edes vähän Saimaata koskeviin päätöksiin. Jos yrittäisimme estää joitain hankkeita vain sanomalla, että siellä asuu joku kuikka, se olisi yhtä tyhjän kanssa. Sillä tavalla ne päättäjät ajattelevat," Taskinen toteaa.

Jo hyväksytyt ja vasta tulossa olevat mökkikaavat ja lomakylät uhkaavat ainakin sadan norpan henkeä Saimaalla.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room...plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Cultor ostaa chileläisyhtiön

Cultor Oy (entinen Suomen Sokeri) ostaa 90 prosentin osuuden chileläisestä kalajauhetehtaasta Fiskemel Fabrikista. kaupan arvo on 54 miljoonaa markkaa.

Chileläistehtaan tuotantoteho vuodessa on 50,000 tonnia ja yhtiön ensi vuoden liikevaihdoksi on arvioitu 100 miljoonaa markkaa. Tehtaan ostosta tehty sopimus käsittää myös tarvittavat kalastusluvat. Yhtiö työllistää 200 henkilöä.

Cultor turvaa yritysostolla ruotsalaisen tytäryhtiönsä Ewos AB:n eri tytäryritysten korkealaatuisen kalajauhon ja kalaöljyn saannin. Korkealaatuista kalajauhoa ja kalaöljyä käytetään kalarehun tuotannossa, ja etenkin kalan ja katkarapujen viljelyn kasvaessa puute kalajauhasta on Cultorin mukaan jatkuvasti kärjistynyt.

Ewos AB kuuluu maailman johtaviin kalanrehun tuottajiin ja sillä on toimintaa yhdeksässä maassa.

Marmorisia ja graniittisia hautakivia

BOSLTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus

Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906

Jälleen myyjä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Yli 12,000 saanut vammoja säteilystä Kiinassa

Yli 12,000 ihmistä on saanut vammoja ja 20 kuollut radioaktiivisesta säteilystä Kiinassa vuosina 1980-85, kertoi englanninkielinen China Daily-lehti äskettäin.

Aiemmin Kiinassa ei ole kerrottu säteilyonnettomuuksien aiheuttamista kuolemantapauksista. Lähteeksi artikkelissa nimettiin Kiinan valtion ympäristönsuojeluvirasto.

Kiinassa käytetään laajalti hyväksi säteilytekniikkaa muun muassa uusien viljälajikkeiden kehittäessä sekä kala- ja rapukantojen parantamisessa. Säteilystä käytetään myös elintarvikkeiden säilönnässä.

Kiinan ydinvoimateollisuuden sijaan on vielä lapsen kengissä. Maan ensimmäinen ydinvoimala valmistuu parhaillaan lähelle Shanghaiä, ja suunnitelmissa on useiden muiden rakentaminen.

Ympäristönsuojeluviraston edustajan mukaan suurin osa onnettomuuksista sattui, koska radioaktiivisen aineen käsittelystä annettuja ohjeita ei noudatettu. Suurimman vastuun edustaja vierittää teollisuuslaitosten johtajille ja muille, jotka eivät välittä ohjeista.

Ydinvoima sinänsä ei ole uutta Kiinassa. Jo vuonna 1955 kiinalaiset aloittivat uraanin käytön ja yhdenkään vuotta tämän jälkeen maa räjäytti ensimmäisen atomipomminsa.

Volvo torjui kiinalaisen vankityövoiman

Ruotsalainen Volvo-yhtiö on torjunut tarjouksen halvas- ta kiinalaisesta vankityövoimasta, jota se olisi saanut käyttöönsä vastalahjaksi Kiinaan tehtävistä investoinneista. Volvo sanoi vankien käytön haiskahtavan "orjatyöltä".

Ehdotuksen teki belgialainen Chinter-yhtiö, joka on kuukauden ajan houkutelut läntisiä sijoituksia Kiinaan. Volvolle tarjottiin myös tehdasrakennusta, mikäli se suostuisi avaamaan tehtaan Kiinassa.

Chinter on esittänyt saman tarjouksen useille euroopalaisille yrityksille, Volvolle ainoana Pohjolasta.

Heinäkuussa 5,000 uutta aids-tapausta maailmassa

Maailman terveysjärjestö WHO on ilmoittanut rekisteröineensä heinäkuun aikana yli 5,000 uutta aids-tapausta.

Maailmassa on nyt WHO:n tietojen mukaan 172,143 aidsiin sairastunutta ihmistä.

Eniten sairastumistapauksia on ilmoitettu Yhdysvalloista, jossa 98,225 ihmisen on todettu potevan aidsia. Mustassa Afrikassa tilaston kärjessä on Uganda 5,949 tapauksella ja Euroopassa Ranska, jossa on sairastunut 6,409.

Itä-Euroopan maista Jugoslavia on ilmoittanut 86 tapausta. Muiden luvut jäävät alle kahdenkymmenen. Neuvostoliitto on todennut seitsemän tapausta ja Albania on vakuuttunut, ettei sillä ole ainoatakaan aids-potilasta.

Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä tilastoa johtaa Sudan 92 tapauksella. Australia on ilmoittanut 1,355 tapausta ja on Tyynenmeren alueen kärjessä. Kiinassa aidsia potee virallisesti kolme ihmistä.

Etelä-Afrikalle väliaikainen presidentti

Etelä-Afrikan Kansallisuuspuolueen johtaja F. W. de Klerk valittiin äskettäin Etelä-Afrikan väliaikaiseksi presidentiksi, kun viran edellinen haltija P. W. Botha ilmoitti erostaan riitaannuttuaan hallituksensa kanssa. Bothan lausi olisi päättynyt normaalisti ensi kuussa, jolloin maassa pidetään sekä presidentin että parlamenttivaalit.

De Klerk torjui valintansa jälkeen ajatuksen siirtymisestä enemmistövaltaan. Hän toisti tavoittelevansa järjestelmää, jossa kaikilla on oikeus osallistua päätöksentekoon, mutta jossa mikään ryhmä ei hallitse toista.

Etelä-Afrikan asukkaista on 72 prosenttia mustia, eikä heillä ole tällä hetkellä äänioikeutta. De Klerkin kaavailuissa eri rodut päättäisivät omista asioistaan.

Syyskuun 6. päivä pidettävät vaalit todennäköisesti voittava de Klerk sanoi myös, ettei tunnetuimman poliittisen vangin Nelson Mandelan vapauttamisesta keskustella ennen vaaleja.

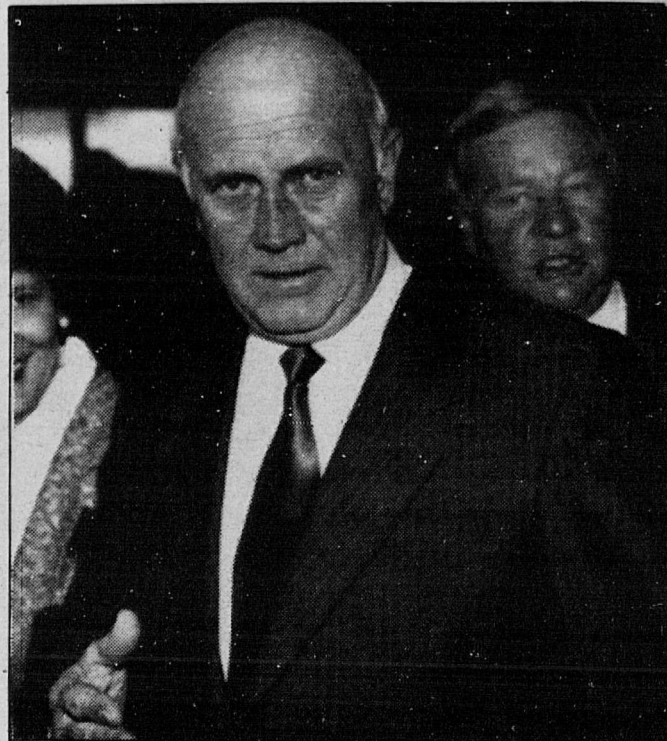
Etelä-Afrikan mustan enemmistön johtajat eivät odota de Klerkin valinnan muuttavan mitään. Rotuerottelua vastus-

tavan UDF-järjestön edustaja totesi de Klerkin olleen tiiviisti toteuttamassa tähänastista valkoisen hallituksen politiikkaa.

De Klerk kannattaa innokkaasti Bothan varovaista rotuerottelupolitiikan uudistusta, mutta hänet samaistetaan

kuitenkin NP:n vanhoilliseen siipeen.

Viime lokakuussa de Klerk vahvisti vanhoillista kuvaansa, kun hän julkisesti moitti maansa rugbyliiton johtavia virkailijoita näiden tavattua pannaan julistettuja mustia kansallismielisiä johtajia.

Frederik Willem de Klerk

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350 (in New York City, call 718-657-7700; in Los Angeles 213-655-8600).

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS

THE AIRLINE OF SCANDINAVIA